

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

TALLINNA KOLLEDŽ

Maastikuarhitektuur

Teele Vänto

**PÄRNU LINNAS JÕE VASAKKALDA AVALIKU RUUMI
RIKASTAMINE PEATUSPAIKADEGA (VESIROOSI TÄNAV 2
NÄITEL)**

Lõputöö

Juhendaja: Kristiina Kupper, *MSc*

Tallinn 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1 LÄHTEÜLESANNE	5
2 JÕEALAD JA SEALSETE PEATUSPAIKADE TÄHTSUS	6
3 METODOLOOGIA	11
4 ALA KIRJELDUS JA ANALÜÜS	12
4.1 Ajalooline kujunemine	12
4.2 Hetkeolukord ja piirkonna väärtused	13
4.2.1 Hetkeolukorra kirjeldus	13
4.2.2 Liikumisteed ja roheanalüüs	14
4.2.3 Kasutajaskond ja piirkonna aktiivsus	14
4.2.4 Kliimatiline olukord	15
4.3 Dendroloogiline puittaimede hinnang	15
4.4 Arengusuunad	16
5 KONTSEPTSIOON	17
6 LAHENDUSE KIRJELDUS	18
6.1 Tsoneerimine	18
6.2 Haljastus	19
6.3 Väikevormid	19
6.4 Tegevuselemendid	20
6.5 Katendid	20
6.6 Mõju ümbritsevale	21
6.6.1 Looduskeskkonnale	21
6.6.2 Linnakeskkonnale	21
7 ARENDUSETAPID	22
KOKKUVÕTE	23
VIIDATUD KIRJANDUS	24

LISAD	26
Lisa 1. Los Angelese rohekoridori projekt	26
Lisa 2. Eesti suuremate jõgedega linnade jõelade analüüs	27
Lisa 3. Perspektiivsed peatus- puhkealad Pärnu jõe vasakkalda ääres.....	29
Lisa 4. Projektala kontaktala ja kliima	30
Lisa 5. Kontseptsioonlahendus “liikumine on mäng”	31
Lisa 6. Lahenduse kirjeldus	32
Lisa 7. Etapiviisilise rajamise võimalus	38
Lisa 8. Esitlusmaterjal	39
GRAAFILINE MATERJAL	45
Joonis 1. Asendiplaan	46
Joonis 2. Haljastusplaan	47
Joonis 3. Vaade A-A; Lõige B-B.....	48
SUMMARY	49

SISSEJUHATUS

Pärnu jõel on olnud oluline roll erinevates linna kujunemise etappides läbi ajaloo. Merelahte suubuva laia ja veerohke Pärnu jõe pärast tekkis jõe paremale kaldale 1251. aastal Vana-Pärnu ning 1265. aastal vasakule kaldale Uus-Pärnu (Jõuludele vastu tõttav... 2004). Need kaks linna liideti kokku Pärnuks 1920. aastal. Tänu jõe- ja mereteede ühenduskohale arenes Pärnus tööstus, mis pakkus tööd paljudele inimestele. Jõgi on tugevalt mõjutanud ühiskonna ja linnastruktuuri kujunemist ja teeb seda ka tulevikus. Tänapäevaks on Pärnust arenenud kuurortlinn ja puhkajate meelispaik. Sellele tiitlile vääriliselt peab Pärnu arendama ka oma linnaruumi ja puhkevõimalusi. Pärnu jõel on seal oma osa ning esimesed sammud on juba tehtud. Jõe vasakul kaldal on valminud 2014. aastal tervisespordirada, mida linnarahvas nimetab “Jaasoni rajaks”. Projekti eesmärgiks oli avaliku linnaruumi väljaarendamine ja muutmine atraktiivseks vaba aja veetmise kohaks samuti tervisespordi ja liikuva eluviisi propageerimine (Pärnu jõe vasakkalda... 2015).

Jõelinnad üle maailma on üha enam hakanud väärtustama oma jõeäärseid alasid ja jõudnud otsusele, et inimestel on õigus avalikule ruumile vee ääres. Kuid see ei saa olla vaid rada või murulapp, vaid teadlik kujundamine, samuti ka Pärnus. Jõgi annab inimestele erilist emotsionaalset rahulolu ja seal on põhjust jääda pikemalt peatuma. Pärnu vasakkaldal on peamisteks kasutajateks harrastussportlased, kuid vähe on sealjuures kohapeal ajaveetjaid. Ruumi elavdamiseks ei piisa ühest funktsioonist, vaid on vaja leida mitmekesisemaid lahendusi. Tööga uuritakse, milliseid funktsioone on vaja lisada.

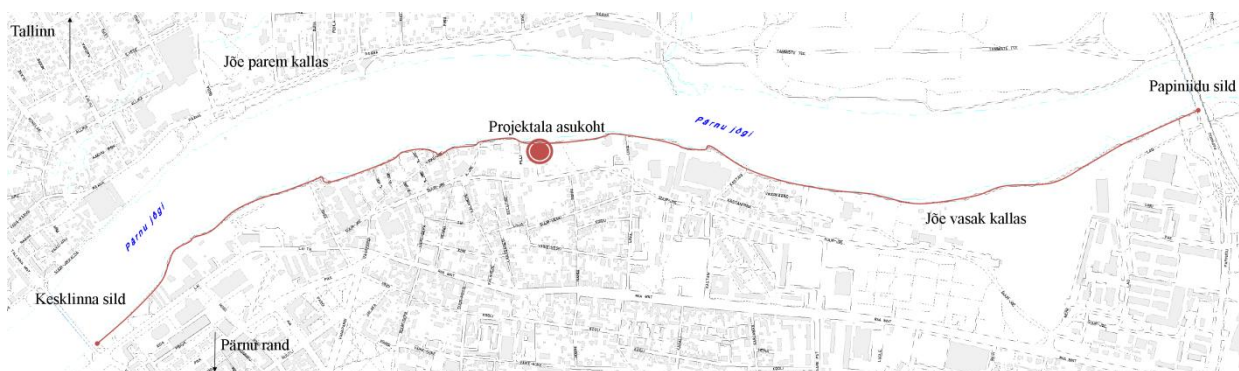
Peatuskohtadel on väga suur mõju elukeskkonna kvaliteedi tõstmisel. Ning see aitab ka Pärnu jõeäärset, kus on küll pinke, kuid ei ole juhuslikke tegevusi ega väiksemaid olemisruume, mis kutsuks inimesi teelt kõrvale kalduma ja annaksid head emotsiooni.

Töö eesmärk on analüüsida Pärnu jõeäärsete alade olukorda ja perspektiive ning koostada väiksemale alale maastikuarhitektuurne välisruumi lahendus, mis kutsuks hoogu maha võtma ja Pärnu jõe ääres pikemalt aega veetma. Käesoleva tööga koostatakse lahendus kujundusprojektina põhiprojekti tasandil. Töö koostamiseks vajalike andmete kogumiseks tehakse välisvaatlusi ning teostatakse kaardianalüüsi.

1 LÄHTEÜLESANNE

Pärnu jõe vasakkalda probleemideks on erinevate tegevustega peatuskohtade puudumine ja see, et peamine kasutus on transiitliiklus. Kuna jõeäärne piirkond on veel täielikult välja arendamata ei ole loodud puhke- ja peatuskohti Jaansoniga raja äärde, mis toetaks sealset rohekoridori ja pakuks laialdasemaid võimalusi rekreatsioonialadena.

Järgneval joonisel (vt Joonis 1) on näidatud punase joonega käesolevas töös vaadeldav jõeäär, mis jääb Pärnu jõe vasakule kaldale ja seda piiritleb Kesklinna- ja Papiniidu sild. Põhiprojektialaks on valitud Vesiroosi tänav 2 krunt, mille suurus on 3753 m² ja see on 100% üldkasutatav maa.

Joonis 1. Käsitletava piirkonna skemaatiline joonis

Allikas: Aluskaart- Pärnu Linnavalitsuse Planeerimiseosakond, autori koostatud

Töoga uuritakse jõepiirkondade olulisust ja käsitletakse sealsete erinevate peatuspaikade funktsionaalsust ja vajadust kohas, mida on harjutud kasutama liikumiseks punktist A punkti B. Projektlahenduse koostamiseks vaadeldakse Pärnu jõeäärset piirkonda laiemalt ja koostatakse nelja suurema Eesti linna kohta kaardianalüüs tegevustest jõeääres. Linnaruumi atraktiivsemaks muutmine eeldab mitmekülgsid alasid, mida kasutavad erinevad sihtrühmad.

2 JÕEALAD JA SEALSETE PEATUSPAIKADE TÄHTSUS

Laevatavate jõgede kaldal asuvates linnades on toimunud muutusi seoses tootmisalade kolimisega ja vabanenud ruumi ressursside uuskasutusega. Järjest enam on tööstusalad liikunud logistiliselt parematesse paikadesse, kuna jõeladel olevate ettevõtete asukoht, kust kunagi veesõidukitega kaupa transporditi on saanud ebaotstarbekaks. Sellega seoses on viimase kolmekümne aasta jooksul maailma linnad pöördunud tagasi oma jõgede juurde, muutes tööstus- ja omanikuta maad uuteks parkideks, elukohtadeks ja äripindadeks (Otto jt 2004, lk 6). Ka Pärnus on jõgi täitnud väga olulist majanduslikku rolli linna jaoks ja jõe kaldad on olnud pigem tootmisalad, kus on olnud saeveskid, lihakombinaat, masinatehas, kalatehas ja muud (Pärnu linna.. 2013, lk 16). Nüüdseks on enamus neist ettevõtetest jõe äärest ära viidud ja linn on järjest enam pööramas tähelepanu sealsete puhke- ja vaba aja veetmise võimalustele. Seda alustati Jaansoni raja ehitamisega ning loodetavasti jätkatakse selle arendamisega.

Ameerika linna Los Angelese jõe vasakkallast on muudetud ja rendatud peale tööstuse ära kolimist rohekoridoriks (vt Lisa 1.) (Otto jt 2004, lk 13). Seda on toetanud nii riiklik kui kohalik võim koos maaomanike ja linnaelanikega. Suur toetus annab signaali, et inimestel on tahtmist veeta oma aega jõe ääres. Jõeäärseid rohekoridore on rajatud ka Eestis, näiteks Tartusse Emajõe vasakkaldale, lõigus Kroonuaia sild kuni Võidu sild (vt Lisa 2. joonis 8,9). See on suur samm edasi Tartu loodus- ja kergliiklussõbralikumaks muutumisel. Samuti on rohekoridore rajatud Pärnu ja Narva. Välja ehitamata on veel Tallinnas Pirita jõe kallastada. Jõealadid keskkonnatundlikumalt ümberkorraldades ja lisades ühiskondlike hüvesid nagu parke ja teeradu, kultuurilisi vaatamisväärsuseid ja kodusid, saab linn targa investeeringu ja parandab inimeste elukvaliteeti (Sealsamas, lk 38). See on suund, mille poole ka Eesti linnad on minemas. Seda näitavad ka järjest arenevad jõepiirkonnad. Kuid neid tehes, ei saa leppida ainult jalutusradadega, vaid tuleb mõelda ühtsele ruumikujundusele ja erinevate tegevuste loomisele. Hea jõeala kujundus ja lai kasutusfunktsioon peab arvestama naabruskondade vanuselise ja kultuuriliste vajadustega piirkonnas (Otto jt 2004, lk 44).

Edukad projektid peavad olema kombineeritud linnaplaneerimisest ja maastikudisainist, et luua avalikku ruumi erinevatele sündmustele (France 2002, lk 386). Tartu Emajõe vasaku kalda projekt on saanud kriitika osaliseks nõrga maastikudisaini ja ühtse ruumilise lahenduse

puudumise tõttu. Arvamuslugu „Karin Bachmann: pargidraama” Tartu Postimehes kirjutab: „Projektlahenduses puudub kogu ala analüüs, kujunduskontseptsioon, seotus muu linnaruumiga, üldisem maastikuarhitektuuriline visioon jne”. Projektiga parandatakse küll ruumi tehnilisi omadusi. Loodud on uute teekatetega radu ning korrastatud roheala, kuid vähe on pandud rõhku tegevustele pargis, mis paneks inimesi seal aega veetma, mitte ainult läbi kõndima, et suunduda huvitavamasse paika. Jan Gehl toob välja oma raamatus “Linnad inimestele”, et kui on eesmärk planeerida elavat ja atraktiivset avalikku ruumi, tuleb pöörata tähelepanu ajaveetmise võimalustele ja atraktsioonidele. Seda tõestas näide väljakutest, kus ühed kihasid elust ja teised olid jäänud mahajäetutena. Erinevus tulenes väljakute funktsioonist. Kui selleks oli toimetada jalakäijad ühest servast teise, siis ei olnud seal ka kihavat elu. Väljakud, kus lisaks kõndimisele olid loodud võimalused viibida, kogeda ja nautida, olid ligi kolmkümmend korda aktiivsemad. Liikuv inimene, kes läbib linnaruumi jõudmaks järgmisesse sihtpunkti, annab linna aktiivsusele vähe juurde. Selleks, et peatuda peab olema põhjus, kas kohtuda teistega või vaadelda inimesi ja nende tegevusi. Ka sportlased, kes venitavad või teevad harjutusi, annavad signaali, et see on mitmekülgne ruum, kus saab aega veeta ja on hea olla. Ka Tartus on loodud pargiruum, kus on pinke ja prügikaste, kuid inimesi, kes neil pinkidel istuks on üldiselt vähe. See näitab, et ainult pargipingist ei piisa, et luua ala, kus oleks palju kasutajaid, kes tooksid sinna elu ja tõstaksid selle populaarsust. Kui selline investeering ei toimi nii nagu vaja, ei saa ka linn sealt sellist kasu nagu oodatud. Ilma kasutajateta ei saa piirkond juurde tuntust ja linn jääb ilma kuvandist, mida sooviti luua.

Jan Gehl'i raamatu “Linnad inimestele” põhjal saab väita, et inimesed tahavad olla seal, kus on ka teisi inimesi. Seega otsitakse kohta, kus on toimumas midagi või on rohkem inimesi. Loodetakse leida mitmekesisest ruumi, kus on kõigil kasutajatel tegevust. Tihti on peamiseks ajaveetmise võimaluseks ja sooviks lihtsalt jälgida teiste tegevust. Jõeäärseid alasid eelistavad inimesed ka vee positiivse mõju tõttu. Vesi rahustab ja seda on alati meeldiv vaadelda. Jõgi koos loodusega meelitab inimesi aega veetma ja on omaette atraktsioon. Inimese vajadus looduse järele on seotud looduse mõjuga meie emotsioonidele, tunnetusele ja vaimsele arengule (Kellert, Wilson 1995, lk 42). Kuigi ka seejuures ei taheta alati üksi olla. Teiste kasutajate lähedus loob turvalisema tunde. Aktiivse piirkonna osaks on kõik avalikus ruumis toimuvad tegevused, milleks on jalutamine, põgusad peatused, pikem kohalviibimine, vestlused ja kohtumised, samuti sportimine, lõõgastumine, tänavakaubandus ja laste mängualad (Gehl 2015, lk 19). Just selline mitmekesine segakasutus loob elava linna tunde ja tõstab piirkonna tuntust ja mainet kordades.

Jõepiirkondade kujundamine puhke- ja vaba aja aladeks on Eesti linnades üha arenev. Narva jõeäärne promenaad avati 2014. aastal. Enne jõeäärse promenaadi rekonstrueerimise projekti oli ala küll läbitav, kuid tegemist oli lihtsalt kehvasti valgustatud asfaltteega, mille peamiseks kasutajateks olid piirivalve ja kalurid (Uusen 2014). Nüüdseks on saanud sellest läbimõeldud lahendusega puhkeala, kus on lastemänguväljak, mitmed Narva ajalooa seotud väikevormid ja temaatilised alad, mis tekitavad promenaadile väiksemaid ruume, kus aega veeta (vt Lisa 2. Joonis 10.). Sellest on saanud linlastele üks lemmikumaid puhke- ja jalutamiskohti. Seejuures võib jõe-promenaadi näol näha uue, keske avaliku ruumi loomist Narva linnas ning seda saab pidada märksa paremaks mainekujunduslikuks investeeringuks kui mistahes turunduskampaaniat (Sealsamas).

Jõe keskkonna- ja kultuuriline ajalugu on oluline, kuna jutustab selle piirkonna kujunemislugu ning seda tuleb väärtustada läbi ruumiliste märgistuste (Otto jt 2004, lk 48). Need võivad olla väikesed detailid linnamööbli juures või omaette vaatamisväärsused. Alad, mis ei ole olnud alati ligipääsetavad on mõjunud linlastele kui piirid, kuid nüüd nende murdmiseks ja inimeste suunamiseks sealsesse uude avalikku alasse ei piisa vaid selle võimaldamisest. Tuleb leida põhjuseid, mis kasutajaid sinna viib. Praegu on Pärnus selleks sport ja seda on juurutanud jooksuüritused, mis toimuvad igal aastal just mööda Jaansonirada. See ongi andnud signaali, et see on koht, kus on nüüd väga liikuvad inimesed ja mida kiiremini rada läbitakse, seda parem. Sellest on näha kui mõjutatav on kasutaja. Lahendused, mis toovad inimesi kokku ja tekitavad harjumust, töötavad väga hästi.

Jala käimine ja rattasõit tähendab vahetut kokkupuudet inimeste ja ühiskonnaga, värsket õhku, õuesolekut, elu väikesi naudinguid, kogemusi ja info kogumist. Värskes õhus liikumise kasulikkust on näidanud ka Jan Gehl, raamatus "Linnad inimestele. Kuid ruumikujundamine ei saa keskenduda üksnes jalg- ja rattaliikluse võimaluste tagamisele. Tähelepanu tuleb pöörata inimeste võimalusele ühiskonna elus vahetult osaleda. Pärnu jõe vasakkaldal on plussiks piki jõekallast muutuv linnakeskkond. Avalikku jõeäärt piiritleb kolm linnaosa, kuhu jäävad nii elamupiirkond kui alles arenev linnalisem keskkond. Praegune peamine kasutus on sporditegemine, samuti on alal tihti kalamehed, kes veedavad aega vaid ühes kohas istudes, mis on äärmiselt passiivne kasutus. Vahepealseid tegevusi on piirkonnas vähe.

Arvestades eri autorite seisukohti võib luua ülevaate ruumi olulistest osadest, mis parandab keskkonna kasutust erinevate vanusegruppide ja tegevuste osas. Et ala ei oleks hõivatud vaid ühe eesmärgiga kasutajate poolt, tuleb luua mitmekülgsem ruum, mis soodustaks

segakasutusvõimalust. Jõeääresed rajad ei saa olla vaid harrastussportlaste kiirteed keset linna, vaid peavad olema avatud ja kasutussõbralikud kõigile. Vaadeldes Pärnut, siis ei kaota sellest ka keegi, kuna linn on loonud suurepärased kergliiklusrajad linna ümbrusesse. Seega jõeäär, mis on kontaktis kolme linnaosaga, kus on ka elamualad, peab mahutama kõiki soovijaid heade tavade ja koos liiklemise ning ajaveetmise põhimõttel. Et kasutajad tunneksid end turvaliselt, tuleks selline piirkond teha autovabaks.

Samuti tuleb luua positiivseid naudinguid nii tunnetuslikult kui füüsiliselt. Hea mikrokliima loomisele peab pöörama väga palju rõhku. Arvestades Eesti kliimat sõltub sellest kui palju aega on ala kasutuses tervest aastast. Ka Pärnu jõe vasakkallas on silmitsi kliimaliste raskustega. Koos uue kallasraja ehitamisega eemaldati alalt palju ohtlike või ebasobilikke puittaimi, kuid asemele ei istutatud midagi. Seda polnud sinna ka planeeritud ja just rahalistel põhjustel. Linn hoidis majanduslikult kokku ja sai siiski korrastada jõekalda, kuid tulevikku vaadates tuleb sellega kindlasti tegeleda. Haljastus on oluline osa linnaruumist ja eriti kui linn soovib luua roheala, kus inimesed saavad nautida looduses olemist. Pärnu jõe kallaste tugevat tuult aitaks vaigistada läbimõeldud ruumielemendid kui ka haljastus. Samad elemendid saavad pakkuda nii kaitset kui positiivseid elamusi, kasutades kvaliteetseid materjale ja taimestikku, millega saab luua väiksemaid olemise ruume. Just erinevate võimaluste pakkumine toob alale rohkem kasutajaid ja tegevusi. Luues mängimis- ja treenimisvõimalusi erinevatel kohtadel, paneb see inimesi peatuma ja läbi selle suheldakse nii ruumi- kui ka teiste kasutajatega palju rohkem. Nauditakse vaadet ja kasutatakse istumisvõimalusi ning jälgitakse teiste tegevusi.

Kõndides mööda pikka rada võib inimene kiirelt väsida, kui see on üksluine ja on vähe kohti, mis tõmbaksid tähelepanu või annaksid põhjuse hoogu maha võtta. Selline rada tekitab tahtmise liikuda kiiremini, et see kord läbi saaks ja jõuaks paremasse kohta. Selle vältimiseks vajab iga rada, mis on mõeldud jalutamiseks ka peatuskohti. Mitte ainult ühte pargipinki, vaid kohta, kus saab oma üksluiseks muutunud sirgjoonelisest liikumisest hetkeks välja tulla ja nautida mõnda tegevust või koguda uut infot. Sellised peatumiskohad peavad olema kompaktselt ja läbimõeldult kujundatud. Sealsed elemendid peavad toetama jalutusrada, mitte moodustama omaette eesmärgi. Peatuskohtade sagedus sõltub raja pikkusest ja iseloomust. Tuleb jälgida, et neid ei oleks ka liiga tihedalt, kuna see jällegi väsitab inimest.

Vaadeldes Eestis suuremate jõgedega linnasid nagu Pärnu, Tartu, Narva ja Tallinn on suures osas juba jõgede äärsed kaldad korrastatud ja linlastele on loodud vee äärset avalikku ruumi. Vaid Pirita jõe ääres ei ole välja ehitatud kallasrada. Pirita jõe äärne on heaks näiteks, kuna saab

võrrelda, kas rekonstrueerimata kallasraja äärne avalik ruum toimib paremini või kehvemini kui juba välja ehitatud projektid. Pirita jõe äärne on looduslikum ja harrastusspordi sõbralikum. Vaadeldes lõiku, mis jääb Pirita silla ja terviseraja vahele, siis sinna ei ole loodud kõvakattega teeradasid ega suuremaid istumisalasid, erinevalt teistest linnadest. Sellest hoolimata oli vaatluse päeval alal palju kasutajaid. Suurem osa jõe ääres viibijatest olid kalamehed, samuti oli eri vanuses lapsi koos vanematega külastamas jõe äärset mänguväljakut. Mänguväljak koos oma kasutajatega lõi alale aktiivse ja meeleoluka õhkkonna. Populaarseks osutus ka venitussein, mis asetseb mänguväljaku kõrval ning liitis tervisesportlased selle alaga ühtseks osaks.

Käesoleva töö raames tehtud külastuste ja kaardianalüüsi põhjal on koostatud kokkuvõtavad tegevusi analüüsivad kaardid (vt Lisa 2, joonis 11). On toodud välja peamised tegevused, mis on inimestel võimalik jõeäärses avalikus ruumis teha. Vaadeldavates linnades on kõigis kallasradade läheduses looduslikumaid alasid, kus on rohkem rohelist. Kõigis linnades on istumiskohti pinkide ja prügikastidega. Tallinnas, Pärnus ja Tartus on võimalused tervisespordiks ja selgus, et jõeäärsete aladega käivad koos ka kalamehed, kes kasutavad kõigis neljas linnas jõekaldaid regulaarselt. Vaadeltavates alades on mänguväljakuid Tallinnas ja Narvas. Vaid Pirita jõe ääres on võimalus ka mängida rannajalgpalli. Positiivse näitena kerkisid esile Narva ja Pirita jõe äärsed avalikud ruumid. Nende kallasradade ääres on kasutajaskond mitmekesisem ja seda aitab tekitada mängualade olemasolu alal. Võib järeldada, et mänguväljakud ja mänguline keskkond parandab jõeäärset avaliku ruumi elavust ja aktiivsust.

Erinevate kasutajagruppidega mänguväljakutel on äärmiselt positiivne mõju linnakeskkonnale, need võivad olla ainukesed avalikud alad, kus erineva tagataustaga inimesed kohtuvad ja saavutavad sundimatu kontakti (Lefaivre, Hall 2007, lk 25). Üldiselt on mängualad inimeste jaoks psühholoogiliselt positiivsed kohad, millega seostub elav keskkond koos rõõmu ja naeruga. Lisaks on mänguväljakutel eriline jõud ühendada inimesi kohtade ja linnaga (Sealsamas). See tekitab kohale väga selge kuvandi, mis tõstab ala tuntust ja populaarsust.

Jõealade planeerimisel on oluline koostada põhjalik maastikuanalüüs ja vaadelda suhet kontaktalaga. Planeerimisel tuleb luua lisaväärtusi kallasrajale peatuskohtade ja väiksemate olemisruumide näol, mis loob mitmekesisema funktsiooniga piirkonna. Peatusalade funktsioonid võivad olla väga erinevad, kuid väga hea on mänguväljakute olemasolu.

3 METODOLOOGIA

Uurimuse raames on kasutatud kvalitatiivseid uurimismeetodeid. Valitud on meetodid, millega on võimalik tõlgendada uuritava ala olukorda, erinevaid seisukohti, arvamusi ja vajadusi ning mille tulemused on kasutatavad projektlahenduse leidmisel. Kasutatud meetoditeks on kaardianalüüs ja vaatlus.

Kaardianalüüsi teostamiseks on külastatud Pärnu Muuseumi arhiivi, et mõista uuritava ala kujunemist ja kaardistada olulisemad ajaloolised lähtekohad. Samuti tutvuti Pärnu linna üldplaneeringu kaardimaterjaliga ja projektalaga seotud planeeringutega ning teostati analüüsi tulevikuvõimalusteks. Saadud andmeid on kantud autori poolt Pärnu Linnavalitsuse Planeerimisosakonna poolt koostatud aluskaardile, et näha kattuvaid ruumielemente. Koostatud kaartidele toetub ka käesoleva töö analüüsi osa ning saadud järeldusi on kasutatud lahenduse koostamisel.

Vaatlus on valitud andmekogumismeetodiks, kuna see võimaldab uurida loomulikku keskkonda ja saada vahetut ja otsest teavet uuritavas keskkonnas toimuvate tegevuste ja olukorra kohta (Hirsjärvi jt 2010, lk 200). Vaatlust viidi projektalal läbi korduvalt ajavahemikus veebruar kuni mai ning vaatlusajad varieerusid nii kellaajaliselt kui ka nädalapäeviti. Samuti viidi läbi vaatlusi suuremate jõgedega Eesti linnades, et koostada ülevaadet jõepiirkondades esinevatest funktsioonidest. Vaatlused dokumenteeriti fotode ja märkmetega, mida kasutati hiljem analüüsi teostamiseks.

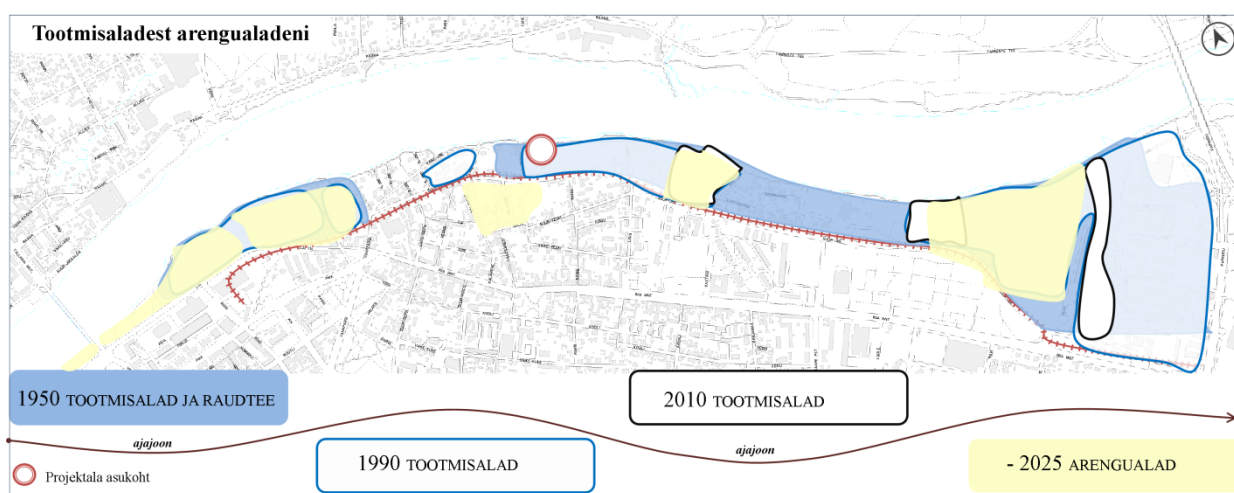
4 ALA KIRJELDUS JA ANALÜÜS

4.1 Ajalooline kujunemine

Pärnu jõeäär on olnud pikka aega tootmisala, mistõttu oli see ka kaua aega osaliselt suletud territoorium. See on jätnud märgi nii inimestesse kui ka linnaruumi. Aastatel 1950 oli jõeääres palju suletuid piirkondi ning selleaegset raudteed võib lugeda nende piirkondade piiriks. Kinnine ala koos seda piiritleva raudteega on eraldanud linlasi Pärnu jõest ja seda ei ole harjutud kasutama vaba aja veetmise kohana.

Kasutades Pärnu Linnavalitsuse Planeerimisosakonna poolt tellitud linnaehituslikku arengut näitavaid kaarte, mis on koostatud autorite A. Vunk, R. Raie, I. Aija poolt ja Pärnu Muuseumi arhiivmaterjalidest kaarte “Pärnu linna plaan 1940” säiliku nimega Ark_308 ja “Pärnu 1993 turismikaart” säiliku nimega Ark_516 saab mõista linnaruumi praegust olukorda. Aja möödudes on tootmisalade maht vähenenud ja jõeäärest ära viidud. Jõeäär on järjest enam muutunud elamupiirkonnaks ja vaba aja veetmise kohaks.

Järgneval joonisel (vt Joonis 2) on näidatud alates 1950. aastatest jõeäärsed tootmisalad ja Pärnu linna üldplaneeringu joonisel “Arengualad” esitatud jõeäärsete arengualade asukohad.

Joonis 2. Piirkonna ajalooline kujunemine tootmisaladest arengualadeni

Allikas: Aluskaart- Pärnu Linnavalitsuse Planeerimisosakond; autori koostatud

See muutus jätkub ajaloo rütmis ehk läbi ajaloo suuremate ettevõtete tootmisalad, mis on nüüd jäänud tühjaks, on järgmises Pärnu linna üldplaneeringus näidatud just arengualadena. Ehk linn hakkab looma uut lugu kohale, mis tähendab, et sealne keskkond on muutumas ja sinna tuleb palju uusi inimesi, kuna on planeeritud mitmeid elamualasid. On kindel, et jõeäärne elukeskkond on hinnaline, kuid siis peab olema läbi mõeldud ka puhkealad ja see peab olema linnaga seotud.

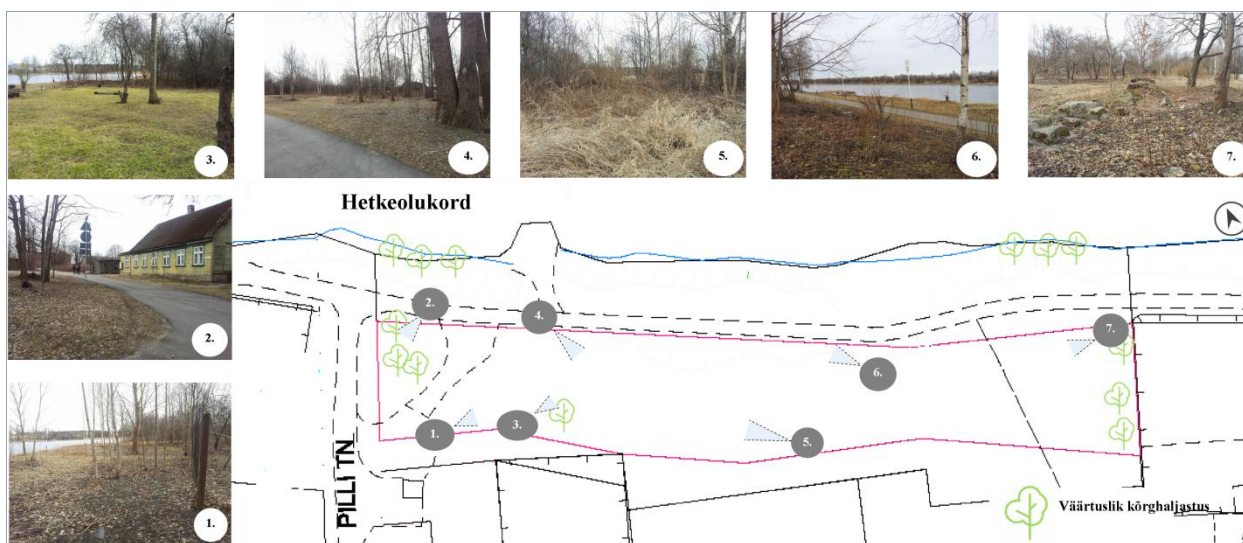
4.2 Hetkeolukord ja piirkonna väärtused

4.2.1 Hetkeolukorra kirjeldus

Pärnu jõe vasakkalda olukorda saab hinnata heaks, on olemas asfalt kattega rada, mis on valgustatud ja mõnes kohas on lisatud ka pinke ja asukohakaarte raja kohta. Perspektiivseid peatus- ja puhkealasid on Pärnu jõe vasaku kalda kallasraja ääres kolm. Vaid Keslinna silla haljasala on korrastatud koos kallasraja rekonstrueerimisega ja linlaste poolt kasutatav (vt Lisa 3.).

Perspektiivselt sobiks selliseks puhkealaks Vesiroosi tänav 2 krunt, mis asub raja keskosas Pilli tänava jõepoolses otsas. Hetkel see ala aktiivses kasutuses ei ole, kuna on kaetud üpris tihedalt puudega ja kohati võsaga. Näha on sissekäidud radu mida inimesed kasutavad jõeäärde ja sealt ära minemiseks. Alal tervikuna on palju võimalusi kui see korrastada ja puistut harvendada.

Alljärgneval joonisel (vt Joonis 3.) on märgitud puud, mis tuleb säilitada ala korrastamisel ja hetkeolukorda kirjeldavad fotod.

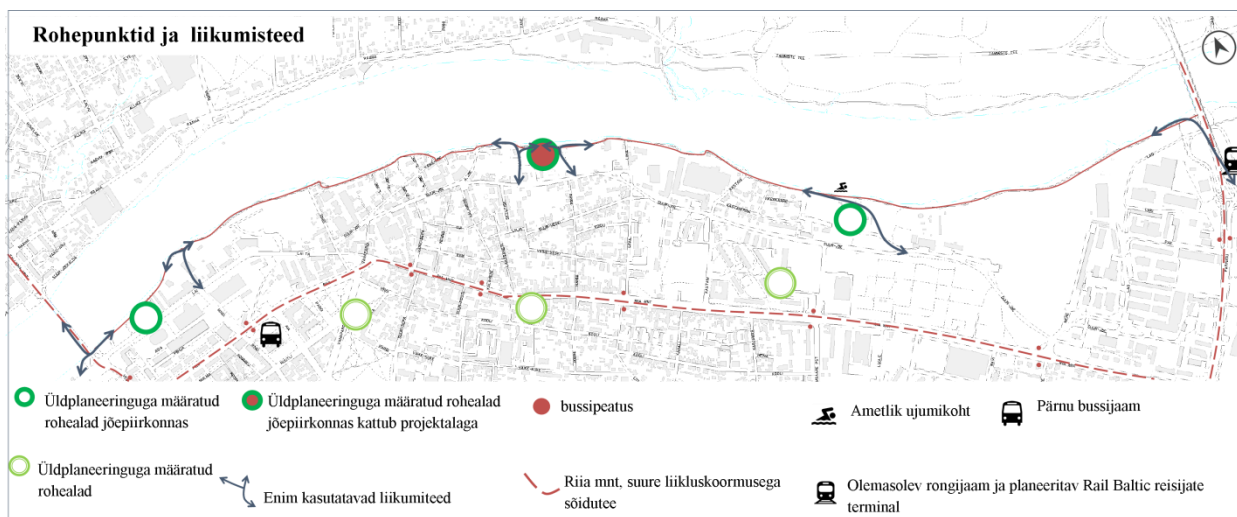
Joonis 3. Vesiroosi tänav 2 krundi joonis koos piltidega

Allikas: Pildid on autori erakogust; autori koostatud.

4.2.2 Liikumisteed ja roheanalüüs

Pärnu jõeäärne piirkond on hoonestatud jõele väga lähedalt, mistõttu on piirkonnas tervikuna vähe üldkasutatavat ja avaliku ala. Samuti saab võrreldavalt ajaloolise raudteega näha uut eralduspiiri Riia mnt näol, mis on väga suure sõidukoormusega autotee ja eraldab jõeäärset elumupiirkonda ülejäänud linnast. Pärnu linna ühistranspordikaardilt pärineb info, et selle tee äärde jäävad jõe lähimad bussipeatused (vt Joonis 4). Jõeäärsed sisenemiskohad ja linnalised sõlmpunktid on tekkinud kohtadele, kus on rohkem haljastust ja avalikku maad. Need kattuvad Pärnu linna üldplaneeringus joonisele “Rohestruktuur ja puhkealas” märgitud rohepunktidega, mis teenindavad ümbruskonda rekreatsioonialana.

Just need rohelisemad kohad on inimestele ka sisenemis- ja väljumiskohtadeks jõeäärest. Liigutakse piki rada selle ühest otsast teise, kuna mõlemasse otsa jäävad olulised punktid linnas, ühes otsas raudteejaam ja teises kesklinn koos bussijaama ning sadamaga. Samuti kasutatakse rada liikumiseks teistesse punktidesse linnas ja tervisespordiks.

Joonis 4. Rohepunktid ja liikumisteed

Allikas: Aluskaart- Pärnu Linnavalitsuse Planeerimisosakond (2014); autori koostatud.

4.2.3 Kasutajaskond ja piirkonna aktiivsus

Vesiroosi tänav 2 puhkeala kasutajateks on ümbruskonna elanikud, kes käivad sealt kaudu jõe äärde. Projektala kontaktalasse jäävad jõeäärne rohekoridor, “Konse puhküla” ja elumualad (vt Lisa 4. Joonis 12.). Praegusteks kasutajateks on paljud kalamehed, kes pargivad lähedusse auto. Perspektiivseteks kasutajateks on kõik Jaansonini raja külastajad. Naabruskonnas olev elanikkond on üldiselt eri vanuses. On palju perekondasid, kus on nii noori kui vanu ja rahvuslikust taustast

on enamuses eestlased ja vähem venelasi. Puhkeettevõtte “Konse puhkeküla” on aiaga piiratud territoorium ja seetõttu suhtleb vähe ümbritseva ruumiga.

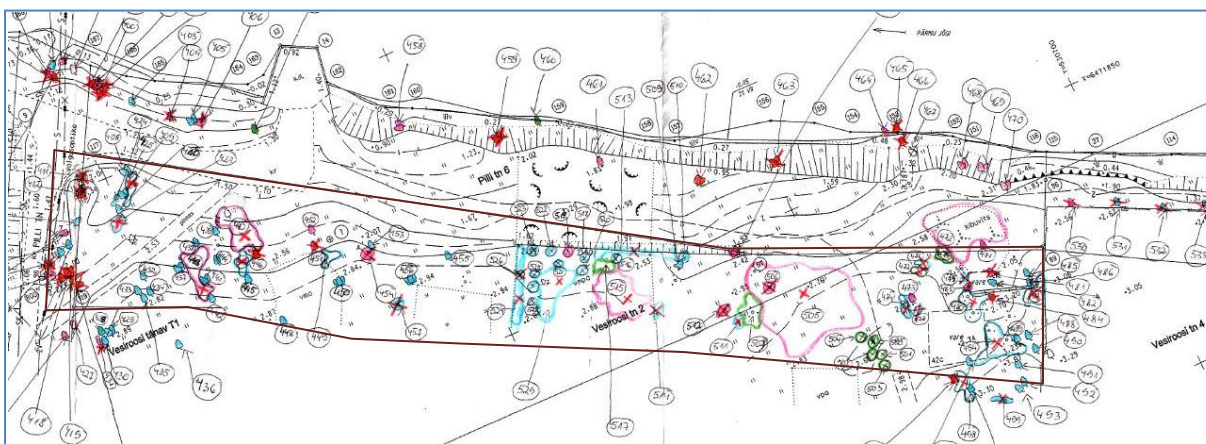
4.2.4 Kliimaoline olukord

Vesiroosi tänava asukoht jääb Pärnu jõe vasakule kadale, mis ei ole päikesepoolsem kallas. Kasutades Google veebirakendust Suncalc on toodud päikeseliikumine ööpäevas talvisel, suvisel, sügisel ja kevadisel pöörpäeval (vt Lisa 4. Joonis 13.).

Veebilehe Windfinder andmetel puhub tuul kaheksateist protsenti aastast edelast. Seega on väga suur osa aastast tuul ühest suunast. Talvekuudel on peale edelatuule tugevad ka ida ja kirde tuuled. See on periood, kus valitsevad külmad ja tuulised ilmad. Sellega tuleb arvestada projektlaheanduse koostamisel, et luua alal kliimaoluliselt meeldiv keskkond.

4.3 Dendroloogiline puittaimede hinnang

Välitööd viidi läbi 2010. aasta septembrikuus. Inventeerimisel määrati alal kasvavate puude ja põõsaste liik, nende tervislik seisukord ning täpsustav informatsioon konkreetse puu/põõsa/eraldisel kohta. Tervisliku hinnangu andmisel kasutati peamiselt visuaalseid näitajaid ning tugineti 5- astmelisele skaalale: kuivav või surnud puu - hinne 1 (joonisel punane värv), tugevasti kahjustunud puu - hinne 2 (joonisel oranž värv), nõrgestatud puu - hinne 3 (joonisele roosa värv), kergelt vigastatud või kahjustunud puu - hinne 4 (joonisel sinine värv), kahjustamata ja terve puu - hinne 5 (joonisel roheline värv). (Kõresaar 2010, lk 3-7) Inventeerimisel saadud tulemused on kantud plaanile (vt Joonis 5) eri värvidega ja likvideerimisele kuuluvad puud on märgitud punase ristiga.

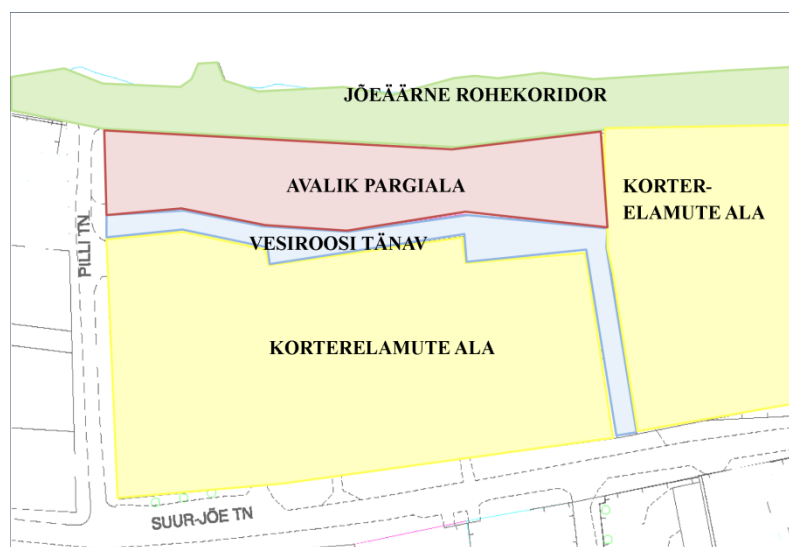
Joonis 5. Dendroloogiline hinnang

Allikas: Väljavõtte Kadri Kõresaare koostatud “Pärnu jõe vasakkalda dendroloogiline inventuur” leht 3

Alal on mõõdetud 88 puittaime ja 16 erinevat liiki. Liigiliselt on esindatud metskibuvits, harilik vaher, harilik sirel, aedõunapuu, harilik tamm, rabe remmelgas, berliini pappel, harilik jalakas, arukask, harilik vaarikas, pensilvaania saar, raagremmelgas, harilik saar, harilik pihlakas, haraline ploomipuu, vitspaju. Alal on palju isetekkelist looduslikku juurdekasvu, kus seas on ka häid eksemplare, kuid enamus on ette nähtud likvideerida.

4.4 Arengusuunad

Kuna Vesiroosi tänav 2 on peale Kesklinna silla haljasala esimene koht, kus on võimalus luua suurem puhkeala. Perspektiivselt on võimalus saada kohal piirkonna roheliseks sõlmpunktiks, kust sisenetakse ja väljutakse rohekoridorist ja samuti tehakse peatus liikudes mööda kallasrada. Kindlasti saab tulevikus olema rohkem kasutajaid, kuna piirkond areneb ja populaarsus tõuseb. Samuti on kehtestatud detailplaneering, millega nähakse ette korterelamute alasid naabruskonda (vt Joonis 6). Sellega tuleb palju uusi kasutajaid piirkonda ning vajadus avaliku puhkeala järele suureneb veelgi.

Joonis 6. Maakasutuse kaart

Allikas: autori koostatud.

Pärnu linna üldeesmärk on lisaks kuurordipiirkonnale kujundada ka jõearsest alast väga kõrge kvaliteediga elu- ja puhkepiirkond. Sellega on seotud ka Vesiroosi tänav 2 krunt, mis on kontaktalas jõearse maastikulise rohekoridoriga ja on oluline Pärnu jõe äärses rohestruktuuri ja kallasraja komponent. Sellega luuakse eeldused aktiivse jõearse rekreatsiooniala tekkeks, mis on erinevate liiklusniitidega seotud tihedalt külgnevate elupiirkondade ja kesklinnaga. (Planeerimisosakond 2004, lk 6)

5 KONTSEPTSIOON

Kontseptsioon lahenduseks on „liikumine on mäng“, mis iseloomustab raja praegust iseloomu ja sealseid kasutajaid ning lisab sellele lisaväärtust tekitades kallasrajaga ühtse tervikliku ruumi. Mänguala funktsioon on valitud lähtudes analüüsitulemustest, millega selgus, et Pärnu jõeäärses piirkonnas puudub mänguala, kuid on palju elamualasid ja neid luuakse ka juurde. Näited teistest Eesti linnadest näitasid samuti, et mänguväljakud ja eri kasutajatele suunatud lahendused muudavad piirkonna elavaks ja kasutatavamaks.

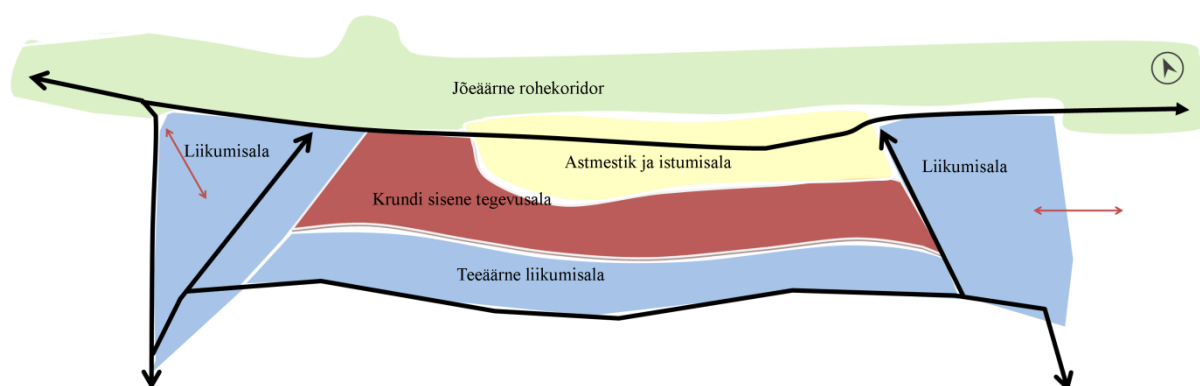
Alale sobiva kontseptsiooni leidmisel on lähtunud märksõnadest liikumine ja värvid. Tegevuselt kaldustakse elavama ja sündmusterohkema keskkonna poole. Kuna peamine kasutaja on sportlane ja piirkonnas elav inimene, siis on valitud kontseptsioon lahenduseks mänguline keskkond, kus on kasutatud erinevaid värve. See tähendab ala, kus on võimalust nautida pealtvaatamist nagu erinevatel liikumisega seotud üritustel. Seda võimaldab rajaäärne istumisäär koos haljastusega ning ala sisesed istumiskohad. Kuid igal mängul on ka osalejad ning selleks võivad saada kõik raja kasutajad. Oluline on keskkond, kus vahetud sündmused toimuda saaks. Selleks luuakse ruum, kus saab nautida erinevaid värve olenevalt, kust osatakse otsida. Värvide lisavad nii taimed kui ka pinnakatted. Et muuta kodumaine aastaegade vaheldus plussiks on valitud taimestik, mis muutub ja üllatab igal perioodil. (vt Lisa 5)

6 LAHENDUSE KIRJELDUS

6.1 Tsoneerimine

Kallasraja poolne pinnaselt kõrgema osa ette luuakse istumisala, kus saab veeta aega lamamistoolidel ja nautida jõevaadet ning uudistada teiste tegevusi, kes kasutavad kallasrada. Projektalal tekib kolmest küljest liikumisala, see jääb pikki krundi lõunapoolsemasse külge ja mõlemasse otsa alasse. Seal toimub liikumine projektalalt läbi või sisenetakse ja lahkutakse sealt kaudu. Lõunapoolset külge ääristab ka autotee, mistõttu lähtuvalt kontseptsioonist peab tekkima haljastatud puhverala, et tagada jõeäärse puhkeala piisav eraldatus autodest. Mõlemad otsaküljed suhtlevad äärnevate aladega, kust samuti sisenetakse ja väljutakse alalt (vt Joonis 7). Projektala sisemusse jääb krundi sisene tegevusala. See on tsoon, kus tekib vajalik eraldatus ümbritsevast, kuid ala on piisavalt väike selleks, et kogu ala tervikuna suhtleks omavahel. Tegevusala jookseb ka kallasrajaga kokku kohas, mis jääb istumisala ja liikumisala vahele.

Teedevõrk on krundil lahendatud vastavalt aladele ja jälgivad inimeste varasemaid harjumusi. Samuti jälgitakse uusi elamualasid ja sealseid sisenemiskohti krundile. Liikumine toimub mööda kallasrada ja krundi servaosades. Lahendusega on projekteeritud primaarseteks liikumisteedeks kaks teed, mis viivad projektalalt läbi kagu ja loode osas. Sekundaarseteks liikumisteedeks on krundisisesed jalgrajad.

Joonis 7. Projektala tsoneering

Allikas: autori koostatud

6.2 Haljastus

Suurem osa olemasolevatest puittaimedest on isetekkeline looduslik uuendus ning väärtuslikku puistut on alal vähe. Kadri Kõresaare koostatud dendroloogilises inventuuris on 32% puittaimedest soovitatud kohe likvideerida ja enamus puudel on märgitud mõni puudujääk. Säilitamisele kuulub käesoleva projektlahendusega seitse puittaime, mille liikideks on Berliini pappel, aurukask ja harilik vaher.

Projekteeritavat haljastust on ette nähtud lahendusega erinevatel tasemetel. Plaanitakse nii madalama kui ka kõrgema kasvulisi põõsaid. Istumisala juurde on projekteeritud tõstetud istutusala, kuhu nähakse ette kõrrelisi ja püsikuid. Taimede valikul lähtutakse sobivusest keskkonda, et tekitada meeldivat veeäärset avalikku ruumi.

Valikukriteeriumid taimestiku valimisel on kasvutingimused, lehe ja õie värvus ning sobivus linnahaljastusse. Sortide valimisel on toetunud soovitatud sortidele Kadi Tuule raamatus „Linnahaljastus“. Haljastuslahendus on välja toodud graafilises materjalis (vt Graafiline materjal Joonis 2) ja detailne taimmaterjalide nimekiri on esitatud Lisa 6. Tabel 1.

6.3 Väikevormid

Väikevormideks on käesolevas lahenduses istepingid, valgustid, prügikastid. Istepinkide valimisel on lähtutud sobivusest ümbritsevasse keskkonda ja lahendusega planeeritud funktsioonist. Pingid koosnevad metall ja puitosadest. Nende värvi ja materjali valimisel tuleb eelistada kallasraja projektiga kasutatud materjale ja värvikoode. Väikevormide asetus projekteeritavas lahenduses on seotud alade funktsiooniga ja liikumisteedest. Istumiskohtade grupeerimisel luuakse üksikuid ja rohkematele kasutajatele istumisvõimalusi.

Valgustiteks on kaks erinevat toodet valitud. Tänavavalgusti, mis on firma Keha 3 poolt pakutav ja selle täpne disain ja valguse suunatus selgub eraldi valgustuseprojektiga. Tänavavalgustuspost „Branch“ annab võimaluse varieerida valgustugevuse ja suunaga, kuna kasutatakse LED-pirnidega erinevate kujudega valgusti osasid. Et kindlustada piisav valgushulk alal on lisaks tänavavalgustusele kasutatud madalamaid postvalgusteid toodete seeriast „Das“.

Prügikastid on firma Extery linnamööbel toodete valikust. Prügikast „Vandal 75“ on valitud, kuna sama toodet on ka kallasraja projektis kasutatud.

Kõik väikevormid on ette nähtud kinnitada maa sisse, et tagada vandalismikindlus. Väikevormide detailsed andmed on antud Lisas 6, Tabel 2.

6.4 Tegevuselemendid

Tegevusalale on ette nähtud kolm tsooni, mis on jagatud nii vanusest kui ka funktsioonist lähtuvalt. Tsoon, kus on kiik ja liivakast on mõeldud väikelastele vanuses 3-6 aastased. Seal on jälgitud elementide valimisel vanuselist sobivust. Mänguala vanusele 7- 12 aastased on aktiivsem ja valitud elemendid annavad võimaluse turnida ja ronida. Selle kõrval on fitness ala, mis on mõeldud nii noortele kui täiskasvanutele. Fitness vahendid annavad võimaluse erinevaks tegevusteks olenevalt kasutaja eesmärgist. Saab nii trennida kui ka ronida ja mängida. Fitness ala on koos lastemängualadega koos projekteeritud eesmärgiga luua koht, kus tekiks rohkem juhuslikke kohtumisi eri kasutajate vahel ja tekitada ühtset linnaruumi, kus kõik saavad koos tegutseda.

Tegevuselemendid on valitud ettevõtete Lappset, Kompan ja TipTipTap tootekataloogidest. Kõik tooted omavad vajalikku sertifikaati ja on loodud mänguelementideks. Detailne tegevuselementide loetelu on toodud välja Lisa 6. Tabel 3.

6.5 Katendid

Katenditeks on valitud kummimaterjal, täringukivid ja betoonplaadid.

Kummimaterjal on mänguväljakutel ettenähtud turvalisuse nõudest. See materjal annab väga hea võimaluse muuta keskkond vaheldusrikkamaks, kuna saab kasutada erinevaid värve.

Sekundaarsete liikumisradade katenditeks on valitud täringukivi. See eraldab krundisiseseid liikumisteid ülejäänud keskkonnast.

Istumisala ja primaarsete liikumisteede pinnakatte materjaliks on kasutatud betoonplaate. See eraldab neid alasid kallasrajast ja ümbritsevast asfaltkattega aladest. Liiva tänava poolse primaarse teeraja katendina on kasutatud kummikattega betoonplaate. Lahenduse koostamisel on saadud inspiratsiooni Pärnu Rannapargi mänguväljakust, kus on kasutatud samuti palju erinevaid värve ja sellega soovitakse tekitada kordust linnaruumis, et seostada inimeste jaoks vee läheduses olevat ala puhke- ja vaba aja kohana.

Detailsemad katendite andmed on antud töö osas Lisa 6. Tabel 4.

6.6 Mõju ümbritsevale

6.6.1 Looduskeskkonnale

Hetkeolukorras on alal rohkelt looduslikult uuenenud taimestikku. Projektlahendusega tuuakse alale uusi liike ja säilitatakse krundi roheline keskkond. Et säilitada looduslikku mitmekesisust, nähakse projektlahendusega ette erineva intensiivsusega hooldusalasid. Seda just selleks, et luua alale jõeäärset rohekoridori toetav ja täiendav ala. Erinev intensiivsusega hooldamine tuleneb niitmissageduse erinevusest. Tegevussala ja kallasraja poolsem krundi külge on kõrgema hooldusintensiivsusega, kuna on suurema kasutusköormusega, kuid Vesiroosi tänava poolne muruala kasutusköormus on väiksem ja olemas on teerajad. Kuna lahendusega soovitakse ala eraldada sõiduteest ja selle mõjudest nagu müra ja võimalikud ohud, siis on krundi sealpoolne serv rohkem haljastatud põõsaistutustega.

6.6.2 Linnakeskkonnale

Mõju ümbritsevale linnakeskkonnale on olemas kasutajate ja kohakujunduse kaudu. Samuti saab ala jõeäärses piirkonnas ainukeseks mängu ja rekreatsioonialaks. Linnakeskkonnale annab see projekt uue koha, kus aega sisustada ja meeldivalt vaba aega veeta. Jaansonite raja kasutajad saavad juurde lisaväärtuse ja selle funktsionaalsus mitmekesisust ning selle raja kasutamise arv suureneb veelgi.

Jõe piirkonnas puuduvad mängualad ning projektlahendusega parandatakse seda olukorda ja seeläbi rikastatakse linna keskkonna puhkealade mitmekesisust.

Piirkonna elanikud saavad endale uue puhkeala. Tänu sellele piirkonna väärtus ja maine kasvab ning hinnatus elamiskohana tõuseb. Linn saab sellest kasu, kuna selle linnaosa populaarsus kasvab ja huvi seal elamise vastu suureneb.

7 ARENDUSETAPID

Käesolevat projektlahendust on võimalik teostada etapiviisiliselt, kolmes osas. Esimeses järgus ehitatakse välja primaarsed liikumisteed, kuna need on kasutuses ka juba praegu ja inimesed on harjunud neid teeradasid kasutama. Radade korrastamine parandaks ligipääsu alale ja seeläbi suureneb kasutuskooormus. Ida poolsem värviline tee annab esimeses järgus võimaluse ka muudeks funktsioonideks kui vaid liikumine. Tee laius ja katematerjal võimaldavad kasutada erinevaid lahendusi mängudeks, mida saab märkida kummimaterjalile. Samuti saab lisada esimeses järgus värvilise tee äärde istumisalad, mis suurendab ala kasutusfunktsiooni.

Teise etapina on võimalik ehitada istumisala. See seob projektala kallasrajaga veelgi rohkem ja harjutab seda ala rohkem kasutama ja omaks võtma. Istumisala väljaehitamisega suureneb projektala kasutuskooormus.

Kolmanda etapina ehitatakse tegevusala. Mänguelemendid parandavad Jaanson'i raja funktsionaalset mitmekesisust. Samamoodi projektala kasutajate arv mitmekordistub kolmanda etapi väljaehitamisel. Koos kolmanda etapi ehitamisega rajatakse ka lõplik haljastus. Sellega muutub ala terviklikuks. (vt Lisa 7)

KOKKUVÕTE

Pärnu jõepiirkond on linnaruumi oluline osa, kuna linn soovib arendada oma puhke- ja vaba aja veetmise võimalusi. Pärnu on linn jõe ja mere vahel, sealjuures tuleb jõele suuremat tähelepanu pöörata ja siduda sealset avalikku ruumi linnaga ühtsemaks. Eesti suuremate jõgedega linnades on juba toimunud positiivseid arenguid kallasradade korrastamisega. Probleemina kerkis esile erinevate funktsioonide puudumine ja segakasutusvõimalus. Narva ja Pirita jõeäärsed avalikud ruumid tõusid teistest esile oma laialdasemate funktsioonidega, milleks oli sport, kalapüük, rannajalgpall, looduslikud pargiruumid, istumisalad ja mänguväljakud.

Pärnu jõe vasakkalda rikastamiseks on valitud peatuskoha funktsiooniks mänguala. Projektalale loodava lahenduse kontseptsiooniks on „liikumine on mäng“. See lähtub mängulisest keskkonnast, mida tekitab haljastus ja värviline tee, mille kattematerjaliks on kummikattega betoonplaadid. Värvilise tee loomisel on saadud inspiratsiooni Pärnu rannapargi mänguväljakult, kus on samuti kasutatud värve. Kasutades töös seda motiivi soovitakse tekitada linnakeskkonnas kordust ja seost inimesele, et vee läheduses ja erksamate värvidega keskkonnas on võimalus veeta vaba aega.

Projektlahenduses jagatakse ala istumisalaks, tegevusalaks ja liikumisalaks. Istumisala jääb kallasraja poolsesse serva ja see annab võimaluse nautida jõevaadet ja jälgida raja kasutajaid. Tegevusala on krundi sisemine ala, kus on kummikattega mänguväljak. See on jagatud kolmeks tsooniks, kus on vastavalt funktsioonile ja vanusele tegevuselemendid. Mängualal on kombineeritud mängu- ja fitnessvahendid. Haljastuse lahendamisel on lähtutud taimede värvidest eri aastaegadel. Oluline on nii õievärv kui ka lehtede värvus eri aegadel.

Lahendusega nähakse võimalust ala rajada etapiviisiliselt. Käesoleva tööga on loodud projekt, mis loob olemasoleva kallasrajaga ühtse terviku ja rikastab sealseid ajaveetmise võimalusi. Lahendus on suunatud nii raja kasutajatele kui ka piirkonnas elavatele inimestele.

VIIDATUD KIRJANDUS

Kirjanduslikud allikad

1. France, R. L. (2002). *Handbook of Water Sensitive Planning and Design*. CRC Press. 699 p.
2. Gehl, J. (2015). *Linnad inimestele*. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia. 269 lk.
3. Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2010). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Medicina. 412 lk.
4. Kellert S. R., Wilson E. O. (1995). *The Biophilia Hypothesis*. Island Press. 492 p.
5. Otto, B., McCormick, K., Leccese, M. (2004). *Ecological Riverfront Design: Restoring Rivers, Connecting Communities*. Chicago: American Planning Association. Google Books [WWW] <https://www.csu.edu/cerc/documents/EcologicalRiverfrontDesign.pdf> (11.03.15).
6. Lefavre, L., Hall, G. (2007). *Ground-uo City: Play as a Design Tool*. Rotterdam: 010 Publishers. 127 p.
7. Tuul, K. (2009). *Linnahaljastus*. Tartu: Atlex AS. 142 lk.

Veebiallikad

8. Pärnu jõe vasakkalda tervisespordi rada (Jüri Jaansonirada). Pärnu linna veebileht. [WWW] <http://www.parnu.ee/index.php?id=2740> (19.03.2015)
9. Pärnu Postimees (11. november 2004). Jõuludele vastu tõttav aasta jätab Pärnus hüvasti jõe aasta, mitte jõega. — *Pärnu Postimees*. [WWW] <http://www.parnupostimees.ee/2107149/jouludele-vastu-tottav-aasta-jatab-parnus-huvasti-joeaasta-mitte-joeaga> (19.02.2015).
10. Uusen, R. (2014). Narva jõe kallas muutub samm-sammult turvaliseks vaba aja veetmise pargiks. — *Postimees*. [WWW] <http://www.postimees.ee/2900629/narva-joe-kallas-muutub-samm-sammult-turvaliseks-vaba-aja-veetmise-pargiks> (23.03.2015)
11. The Los Angeles River master plan. [WWW] <http://www.fletcherstudio.com/projects/planning/the-los-angeles-river-master-plan> (07.04.2015)
12. Narva Promenaad, piltmaterjal. [WWW] http://www.tommi.ee/wp-content/uploads/2014/10/0081_tommi-978x652.jpg (07.04.2015)
13. Päikese ööpäevane liikumine. Google veebirakendus Suncalc.net. [WWW] <http://suncalc.net/> (15.05.2015).
14. Pärnu tuuleroos.— Winfinder. [WWW] <http://www.windfinder.com/forecast/parnu> (15.05.2015).

Analüüsiga seotud allikad

15. Kõresaare, K. (2010). Pärnu jõe vasakkalda dendroloogiline inventuur. Pärnu. 38 lk.
16. Pärnu linna arengukava aastani 2025 (2013). Pärnu Linnavolikogu. Kinnitatud Pärnu Linnavolikogu 15. september 2011 määrusega nr 16, muudetud Pärnu Linnavolikogu 19.09.2013 määrusega nr 19, jõustunud 01.01.2014.
17. Saar, Ü., Tiigisoos, K., Loper, K. (2004). Pilli tn, Liiva tn, Suur- Jõe tn ja Pärnu jõe vahelise ala detailplaneering. Kehtestatud Pärnu Linnavolikogu otsusega nr 78, 15.06.2006.
18. Pärnu linna plaan 1940. M 1:10000. Pärnu Muuseumi kaardiarhiiv. Ark_308.
19. Pärnu turismikaart 1993. M 1:10000. Pärnu muuseumi kaardiarhiiv. Ark_516.
20. Vunk, A. Kaart Pärnu linnaehituslik areng 1940-1955.
21. Raie, R., Aija, I. Kaart Pärnu linnaehituslik areng 1973- 1990.
22. Aija, I. Kaart Pärnu linnaehituslik areng 1990- 2010.

Lahenduses kasutatud tootete allikad

23. Õuetaimed — Hansaplant [WWW] <http://www.hansaplant.ee/> (07.05.2015);
24. Õuetaimed — Aianduskeskus Hortes [WWW] <http://www.hortes.ee/est/ouetaimed> (07.05.2015)
25. Istikud — Roheline aed [WWW] <http://www.rohelineaed.ee/> (07.05.2015).
26. Cortomadare seats — Metalco [WWW] <http://metalco.it/prodotti-en/cortomadare-seats/?lang=en> (07.05.2015)
27. Extery tootekataloog — Extery [WWW] <http://extery.com> (07.05.2015)
28. Tänavavalgustid — Keha3 [WWW] <http://www.keha3.ee/tanavavalgustid/> (08.05.2015)
29. Välisvalgustid — Light 24 [WWW] <http://www.light24.ee/product-category/valisvalgustid/> (08.05.2015).
30. Tootekataloog — Lappset [WWW] <http://www.lappset.com/global/en/Products> (08.05.2015)
31. Tootekataloog — Kompan [WWW] <http://www.kompan.co.uk/playground-equipment/roundabouts-and-dynamics> (10.05.2015)
32. Tootekataloog — TipTipTap OÜ [WWW] <http://www.tiptiptap.ee/tooted/manguvaljakud/poomid-ja-tervisespordivahendid/kohulihaste-treeningvahend-tsv004> (08.05.2015).
33. Kivimaterjalid — KiviPartner [WWW] http://www.kivipartner.ee/Graniidist_taringukivid (10.05.2015)

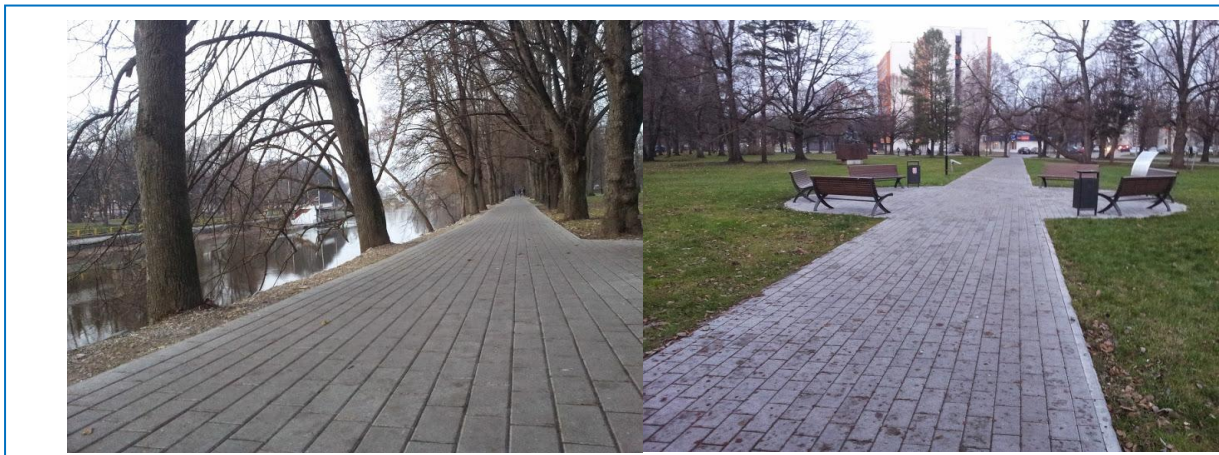
LISAD

Lisa 1. Los Angelese rohekoridori projekt

Allikas: The Los Angeles River master plan 2015

Lisa 2. Eesti suuremate jõgedega linnade jõelade analüüs

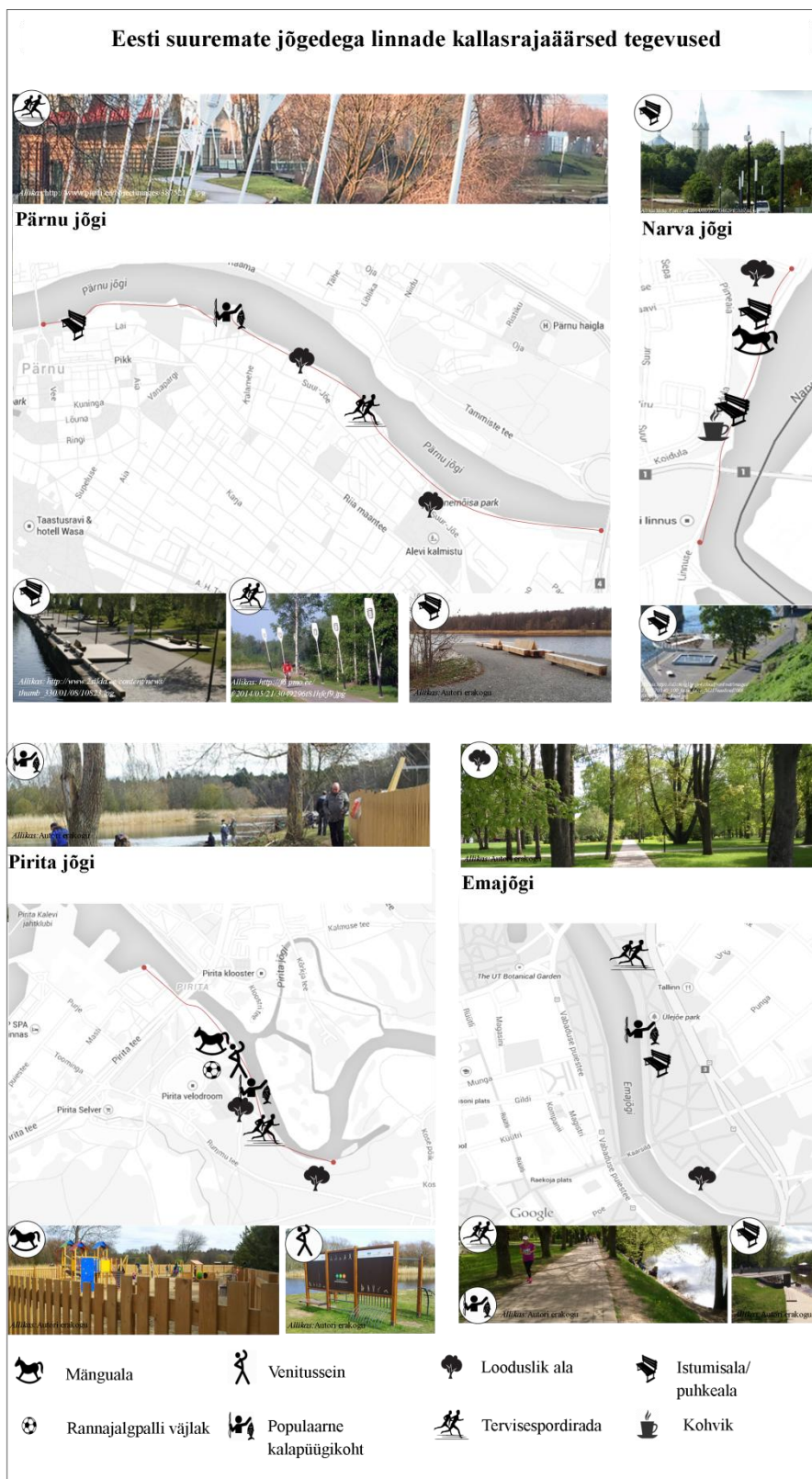
Joonis 8. Emajõe vasakukalda jalg- ja jalgrattaraja pargiruum

Allikas: autori fotokogu

Joonis 9. Narva jõepromenaad

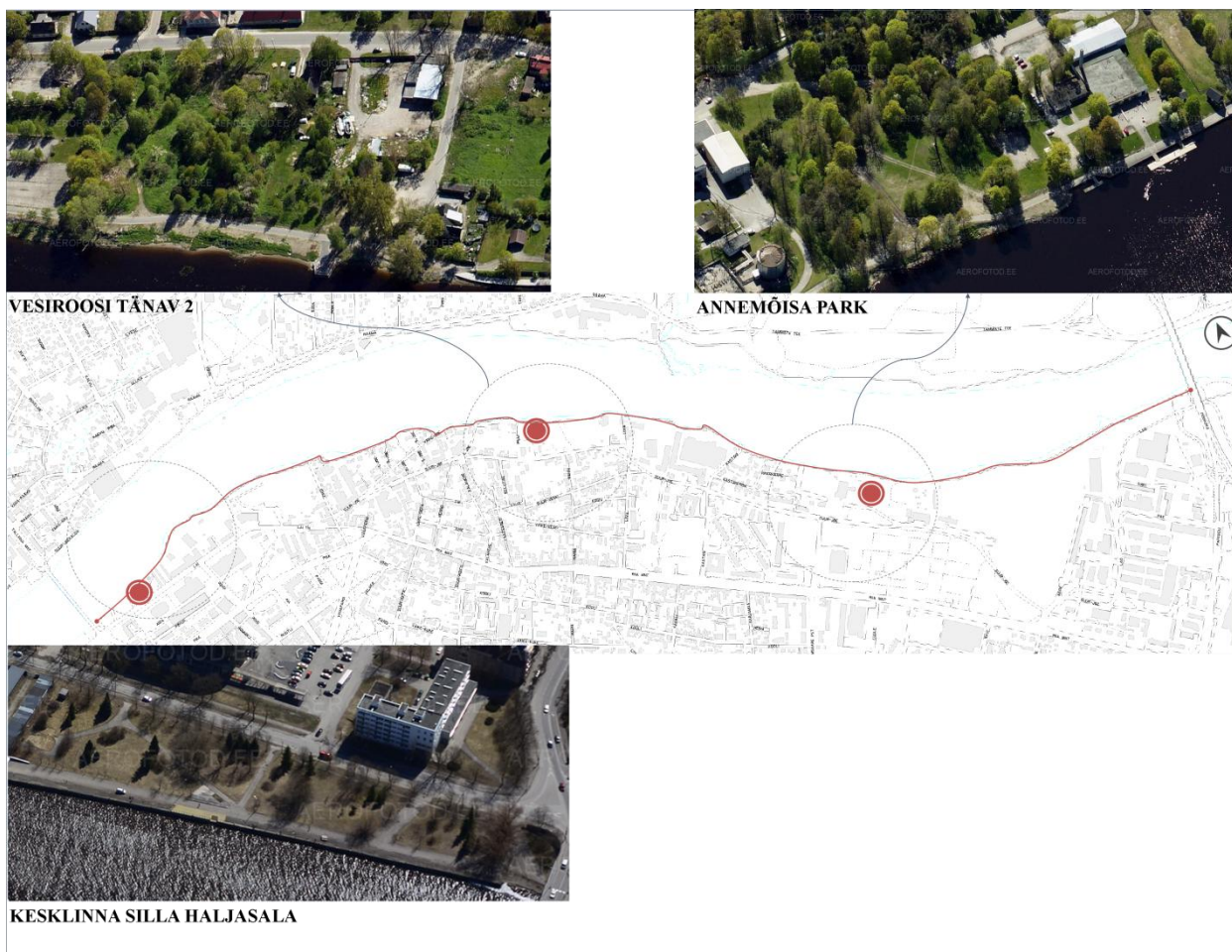
Allikas: Narva Promenaad 2015

Joonis 10. Tegevused Eesti suuremate jõgedega linnades

Allikas: autori koostatud

Lisa 3. Perspektiivsed peatus- puhkealad Pärnu jõe vasakkalda ääres

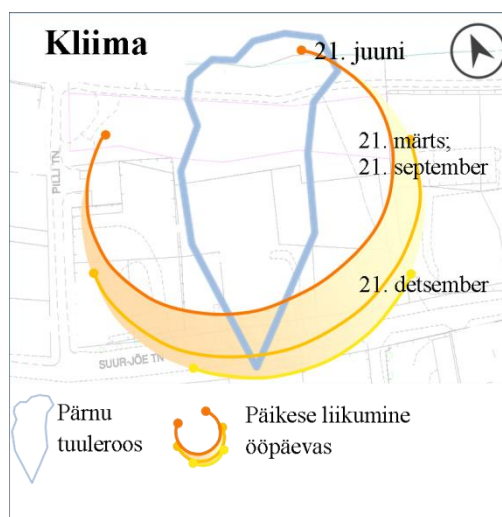
Allikas: autori koostatud

Lisa 4. Projektala kontaktala ja kliima

Joonis 11. Projektala lähiümbrus

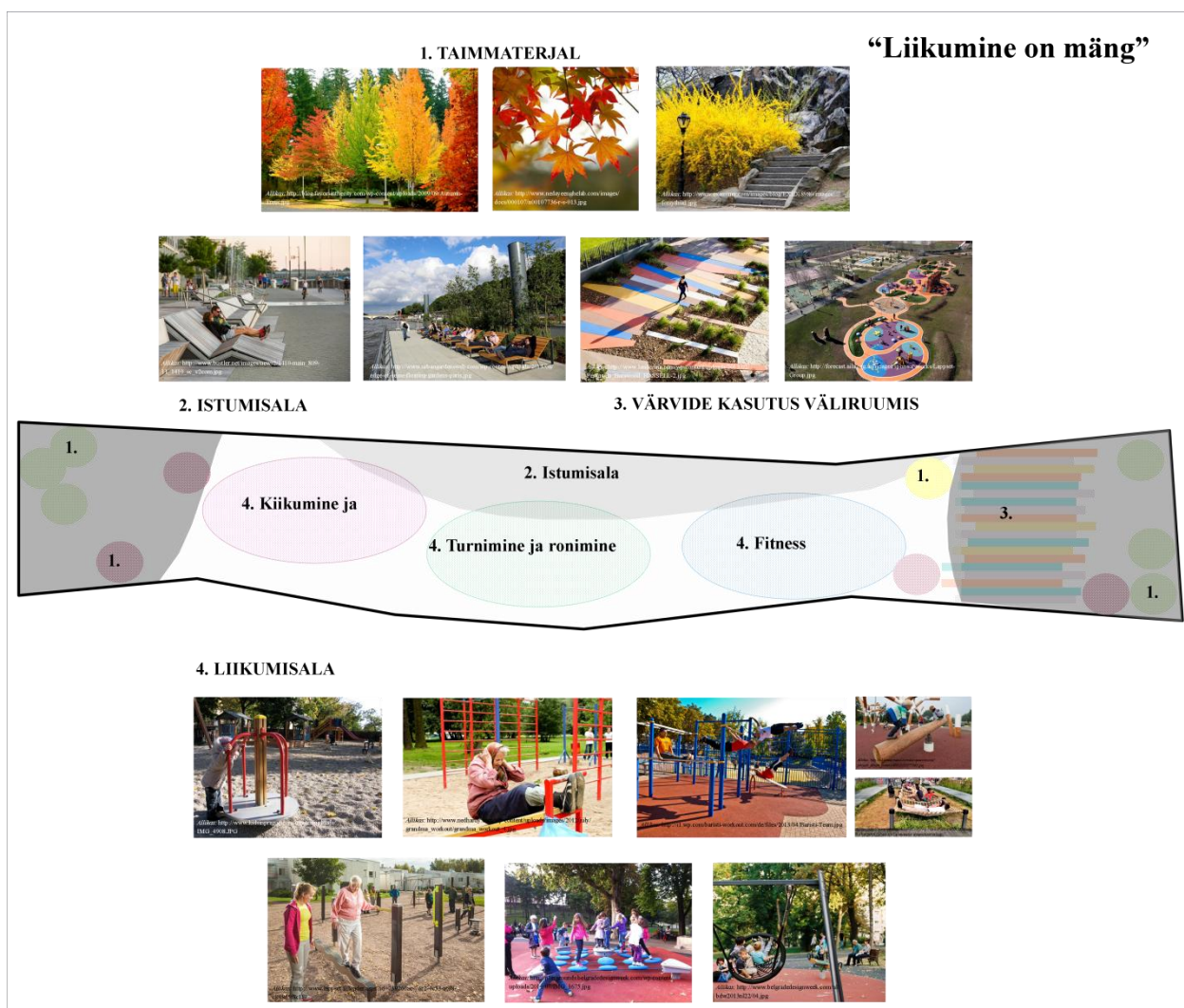
Allikas: autori koostatud

Joonis 12. Tuuleroos ja päikeseliikumine alal

Allikas: autori koostatud

Lisa 5. Kontseptsioonilahendus “liikumine on mäng”

Allikas: autori koostatud

Lisa 6. Lahenduse kirjeldus

Tabel 1. Taimmaterjali nimekiri

1. Harilik pihlakas (<i>Sorbus aucuparia</i>)	Sort „Dodong“	 <p>Allikas: https://cdn1.cdnme.se/cdn/91/3966031/images/2012/img_1011_5087cd569606ee1a96fc68f0_50990e79e087c32524950603.jpg</p>
Valgusnõuded	Päikseline/ poolvarjuline	
Suurus	Kõrgus 8-10 m/ laius 4-5 m	
Õitsemisaeg	VI-VII	
Kasvukuju	Püstine	
Lehevärvus	Roheline/sügisvärv leekivpunane	
Õie värvus	Valged	
Viljad	Oranžikaspunased	
Nõuded mullale	Leplik mullastiku suhtes	
2. Valge pihlakas (<i>Sorbus aria</i>)	Sort „Magnifica“	
Valgusnõuded	Päikseline/ poolvarjuline	
Suurus	Kõrgus 6-12 m/ laius 1-7 m	
Õitsemisaeg	V-VI	
Kasvukuju	Püstine	
Lehevärvus	Rohekashall/ sügisvärv kollane	
Õie värvus	Valged	
Viljad	Oranžikaspunased	
Nõuded mullale	Mullastiku suhtes vähenõudlik.	
3. Harilik vaher (<i>Acer platanoides</i>)	Sort “Crimson King”	 <p>Allikas: http://www.growyourownfruit.org/WebRoot/EasySpace/Shops/100054180/4AE9/856F/CC5E/5136/1970.0A0A/33E8/DF64/crimson_king.jpg</p>
Valgusnõuded	Päike, avatud kasvukoht	
Suurus	Kõrgus 4-6 m, laius kuni 5 m	
Kasvukuju	Ebakorrapärase võraga	
Lehevärvus	Tumepunane	
Nõuded mullale	Parasniiske muld, talub ajutist põuda	
4. Punapaju (<i>Salix purpurea</i>)	Sort “Nana”	 <p>Allikas: http://pargipuud.weebly.com/uploads/9/7/6/4/9764148/935353_orig.jpg</p>
Valgusnõuded	Päike, poolvari	
Suurus	Kõrgus 1,5 m/ laius 1,5-2 m	
Kasvukuju	Vabakujuline põõsas	
Lehevärvus	Sinakasroheline	
Nõuded mullale	Paraniiske muld	
5. Lodjap-põisenelas (<i>Physocarpus opulifolius</i>)	Sort “Dart’s Gold”	 <p>Allikas: http://statebystategardening.com/images/uploads/article_uploads/11MayW5-H_6b.jpg</p>
Valgusnõuded	Päike, poolvari, vari	
Suurus	Kõrgus kuni 3 m/ laius kuni 3 m	
Õitsemisaeg	VI-VII	
Kasvukuju	Püstine	
Lehevärvus	Kuldkollane	
Õie värvus	Valge kuni roosa	
Vili	Punased kobarad	
Nõuded mullale	Parasniiske, kuiv (vähenõudlik)	

6. Väikeseõieline sirel (<i>Syringa microphylla</i>)	Sort “ Superba ”	
Valgusnõuded	Päike, poolvari	
Suurus	Kõrgus 1,2-1,5 m/ laius 1,5 m	
Õitsemisaeg	V-VI	
Kasvukuju	Kompaktne põõsas	
Lehevärvus	Tuhmroheline	
Õie värvus	Roosad	
Nõuded mullale	Vähenõudlik	
Märkused	Meetaim	Allikas: http://www.hansaplant.ee/pic.php?id=2373&catb=1
7. Tuhkur enelas (<i>Spiraea x cinerea</i>)	Sort “ Grefsheim ”	
Valgusnõuded	Päikeseline kasvukoht	
Suurus	Kõrgus 1,5 m/ laius 1,5 m	
Õitsemisaeg	IV-V	
Kasvukuju	Kerajas	
Lehevärvus	Roheline	
Õie värvus	Valge	
Nõuded mullale	Vähenõudlik	
		Allikas: http://www.hansaplant.ee/pic.php?id=83&catb=1
8. Vård-forsüütia (<i>Forsythia x intermedia</i>)	Sort “ Week-End ”	
Valgusnõuded	Päikeseline kasvukoht	
Suurus	Kõrgus 1-1,5 m/ laius 1,5 m	
Õitsemisaeg	V	
Kasvukuju	Püstine põõsas	
Lehevärvus	Roheline	
Õie värvus	Tumekollased	
Nõuded mullale	Parasniiske muld	
		Allikas: autori erakogu
9. Siberi kontpuu (<i>Cornus alba</i>)	Sort “ Sibirica Variegata ”	
Valgusnõuded	Päike, poolvari	
Suurus	Kõrgus 2 m, laius 2-3 m	
Õitsemisaeg	V-VI	
Võrse värvus	Punane	
Lehevärvus	Hallikasroheline, sügisel punane	
Õie värvus	Valge	
Viljad	Sinakasvalged	
Nõuded mullale	Parasniiske	Allikas: http://www.gardenoasis.co.uk/images/Flora_Direct/Shrubs/Cornus_Variiegata.jpg
10. Pargiroos (<i>Rosa</i>)	Sort “ Hansaland ”	
Valgusnõuded	Päikesepaisteline kasvukoht	
Suurus	Kõrgus 1,5 m/ laius kuni 1,5 m	
Õitsemisaeg	VII-X	
Lehevärvus	Tumeroheline	
Õie värvus	Erepunased täidetud õied	
		Allikas: http://www.roos.ee/uploads/6/8/7/4/6874344/4345248_orig.jpg
11. Jaapani enelas (<i>Spiraea japonica</i>)	Sort “ Goldflame ”	
Valgusnõuded	Päike	
Suurus	Kõrgus kuni 0,6 m	
Õitsemisaeg	VII-VIII	
Kasvukuju	Ümar põõsas	
Lehevärvus	Roosakas kuni erepunane	
Õie värvus	Roosa	
Nõuded mullale	Kõik aiamullad	

12. Jaapani enelas (<i>Spiraea japonica</i>)	Sort “Albiflora”	
Valgusnõuded	Päike, poolvari	
Suurus	Kõrgus kuni 0,6 m	
Õitsemisaeg	VI-VIII	
Kasvukuju	Ümar põõsas	
Lehevärvus	Heleroheline	
Õie värvus	Valge	
Nõuded mullale	Kõik aiamullad	
13. Jaapani enelas (<i>Spiraea japonica</i>)	Sort “Macrophylla”	
Valgusnõuded	Päike, poolvari	
Suurus	Kuni 1 m	
Õitsemisaeg	VI-VIII	
Kasvukuju	Püstine, lehed kuni 10 cm pikad	
Lehevärvus	Puhkedes punased	
Sügisvärvus	Leekivpunane	
Õie värvus	Roosakaspunane	
Nõuded mullale	Kõik aiamullad	
14. Hiina siidpööris (<i>Miscanthus sinensis</i>)	Sort “Ferner Osten”	
Valgusnõuded	Päikeseline kasvukoht	
Suurus	Kõrgus 120-180 cm/ laius 50-100 cm	
Õitsemisaeg	VIII-XI	
Lehed	Peened rohelised lehed, sügisel punased	
Õie värvus	Tumepunased	
Nõuded mullale	Kergem tavaline muld	
Taimi m ²	1-2 tk	
15. Harilik kitseenelas (<i>Aruncus dioicus</i>)	Sort “Kneiffii”	
Valgusnõuded	Poolvari, vari	
Suurus	Kõrgus 70-120 cm	
Õitsemisaeg	VI-VII	
Lehevärvus	Helerohelise, lõhistunud	
Õie värvus	Valge	
Nõuded mullale	Kergem tavaline muld	
Taimi m ²	3-4 tk	
Märkus	Pikaealine ja vastupidav, värvub sügisel punaseks	

Allikas: <http://sklep.szkolka.radom.pl/media/products/ca1ab5e4eb276922e2b18458d7093994/images/TAWU-A-ALBIFLORA.JPG>

Allikas: <http://www.rohelineaed.ee/public/files/Spiraea%20japonica%20Macrophylla.jpg>

Allikas: <http://www.hansaplant.ee/pic.php?id=3534&catb=1>

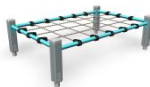

Allikas: <http://www.hansaplant.ee/pic.php?id=3298&catb=1>

Allikas: Hansaplant 2015; Aianduskeskus Hortes 2015; Roheline aed 2015

Tabel 2. Inventari ja valgustite nimekiri

Inventar		
1. Lamamistool (Metalco)	Toote sari “Cortomadere”	
Metallosa värvikood	RAL 7016	
Puitosa värvitoon	Naturaalne puit	
Metallosa materjal	Tsingitud metall	
Puitosa materjal	Liimitud lehis	
Suurus	2033/800/668 (mm)	

Allikas: <http://metalco.it/prodotti-en/cortomadere-seats/?lang=en>

2. Üksikpink (Metalco)	Toote sari “Cortomadere”	
Metallosa värvikood	RAL 7016	
Puitosa värvitoon	Naturaalne puit	
Metallosa materjal	Tsingitud metall	
Puitosa materjal	Liimitud lehis	
Suurus	668/488/893 (mm)	
3. Pink (Metalco)	Toote sari “Cortomadere”	
Metallosa värvikood	RAL 7016	
Puitosa värvitoon	Naturaalne puit	
Metallosa materjal	Tsingitud metall	
Puitosa materjal	Liimitud lehis	
Suurus	492/488/450 (mm)	
4. Pingirida (Metalco)	Toote sari “Cortomadere”	
Metallosa värvikood	RAL 7016	
Puitosa värvitoon	Naturaalne puit	
Metallosa materjal	Tsingitud metall	
Puitosa materjal	Liimitud lehis	
Suurus	Vastavalt eritellimusele	
5. Prügikast (Extery linnamööbel)	Toote nimi „Vandal 75“	
Värvikood	RAL 7016	
Suurus	390/365/ 1000 (mm)	
Materjal	Tsingitud ja pulbervärvitud lehtmets	
6. Lamamisvõrk (Lappset)	Toote nimi “Eritellimusel muudetud sobivaks lamamiskohaks”	
Suurus	2320/1550/705 (mm)	
Materjal	Metall ja köis	
Kasutus	Ronimis- ja lamamiskoht	
Valgustid		
7. Tänavavalgustus (Keha 3)	Toote nimi “Branch”	
Suurus	Vastavalt tellimusele	
Materjal	Alumiinium	
Värvus	Tumehall	
Tehnilised andmed	Led valgustid, arv vastavalt tellimusele	
8. Postvalgusti (24 Light)	Toote seeria “Das”	
Suurus	54/16/65 (mm)	
Materjal	Karastatud klaas, alumiinium	
Värvus	Tumehall	
Tehnilised andmed	5W LED 500lm 3000K IP44	

Allikas: <http://metalco.it/prodotti-en/cortomadere-seats/?lang=en>

Allikas: <http://metalco.it/prodotti-en/cortomadere-seats/?lang=en>

Allikas: <http://metalco.it/prodotti-en/cortomadere-seats/?lang=en>

Allikas: <http://extery.com/tooted/prugikastid/prugikast-vandal-75/>

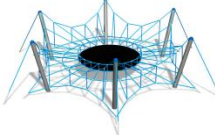

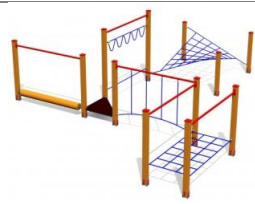

Allikas: <http://www.lappset.com/global/en/Products/Product-search/Product-card?prodID=081280M>

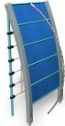

Allikas: <http://www.keha3.ee/tanavavalgustid/branch/>

Allikas: <http://www.light24.ee/product/das-seeria/>

Allikas: Metalco 2015; Extery 2015; Lappset 2015; Keha3 2015; Light 24 2015.

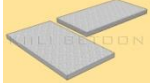
Tabel 3. Tegevuselementide loetelu

Väikelaste mänguala vanuses 3-6		
1. Liivakast (Lappset)	Toote nimi „Sandbox”	
Suurus	3140/3140/380 (mm)	
Kasutaja vanus	1+	
Materjal	Puit	
2. Kiik (Lappset)	Toote nimi “Bird's nest swing”	
Suurus	3910/1750/2700 (mm)	
Kasutaja vanus	1+	
Materjal	Puit ja metall	
3. Ämblik (Lappset)	Toote nimi „Spider“	
Suurus	5600/5600/1200 (mm)	
Kasutaja vanus	2+	
Kinnitamine	Kinnitatakse maa sisse toruga	
4. Karusell (Lappset)	Toote nimi “Carousel”	
Suurus	780/780/1065 (mm)	
Kasutaja vanus	2+	
Kinnitamine	Kinnitatakse metallosaga maa sisse	
Laste mänguala vanuses 7-12		
5. Tasakaaluelement (Lappset)	Toote nimi “Surfy”	
Suurus	3540/3540/600 (mm)	
Kasutaja vanus	4+	
Kinnitamine	Kinnitatakse maa sisse torudega	
6. Tasakaalurada (TipTipTap)	Toote nimi „Tasakaalurada 2“	
Suurus	7290/6090/2000 (mm)	
Kasutaja vanus	4+	
Kinnitamine	Liimpuidust postid betoneeritakse maasse metallist maakinnitustega	
Materjal	Liimpuit, köieosad, metall	
7. Ronimispuu üksik (Lappset)	Toote nimi „Goblin´s climbing”	
Suurus	560/660/2750 (mm)	
Kasutaja vanus	6+	
Kinnitamine	Metallosaga maa sisse	
Materjal	Puit ja metall	
8. Tasakaalupink (Lappset)	Toote nimi „Balancing”	
Suurus	2380/140/300 (mm)	
Kasutaja vanus	3+	
Kinnitamine	Metall osadega maa sisse	
Materjal	Puit ja metall	

9. Karusellielement (Kompan)	Toote nimi „Supernova“	
Suurus	206/206/600 (mm)	
Kasutaja vanus	6+	
Kinnitamine	Metallosadega maa sisse	
10. Karusellielement (Kompan)	Toote nimi „Spica 3“	
Suurus	45/44/166 (mm)	
Kasutaja vanus	6+	
Kinnitamine	Metallosaga maa sisse	
Materjal	Metall	
Fitness ala		
11. Kõie sein (Lappset)	Toote nimi „Fitness rope wall“	
Suurus	1495/765/2985	
Materjal	Metall ja kõis	
Kinnitamine	Metallosadega maa sisse	
12. Treeningvahendid (Lappset)	Toote nimi „Street workout“	
Suurus	3210/3070/2640 (mm)	
Kinnitamine	Metallosadega maa sisse	
Materjal	Puit ja metall	
13. Treeningvahend (TipTipTap)	Toote nimi „Kõhulihaste treeningvahend“	
Suurus	2870/2310/1110 (mm)	
Kasutaja vanus	8+	
Kinnitamine	Liimpuidust osad betoneeritakse maa sisse metallkinnitustega	
Materjal	Puit ja metall	
14. Tasakaaluelement	Toote nimi „Tasakaalusild“	
Suurus	3200/1000/880	
Kasutaja vanus	8+	
Kinnitamine	Liimpuidust osad betoneeritakse maa sisse metallkinnitustega	
Materjal	Puit ja kõis	

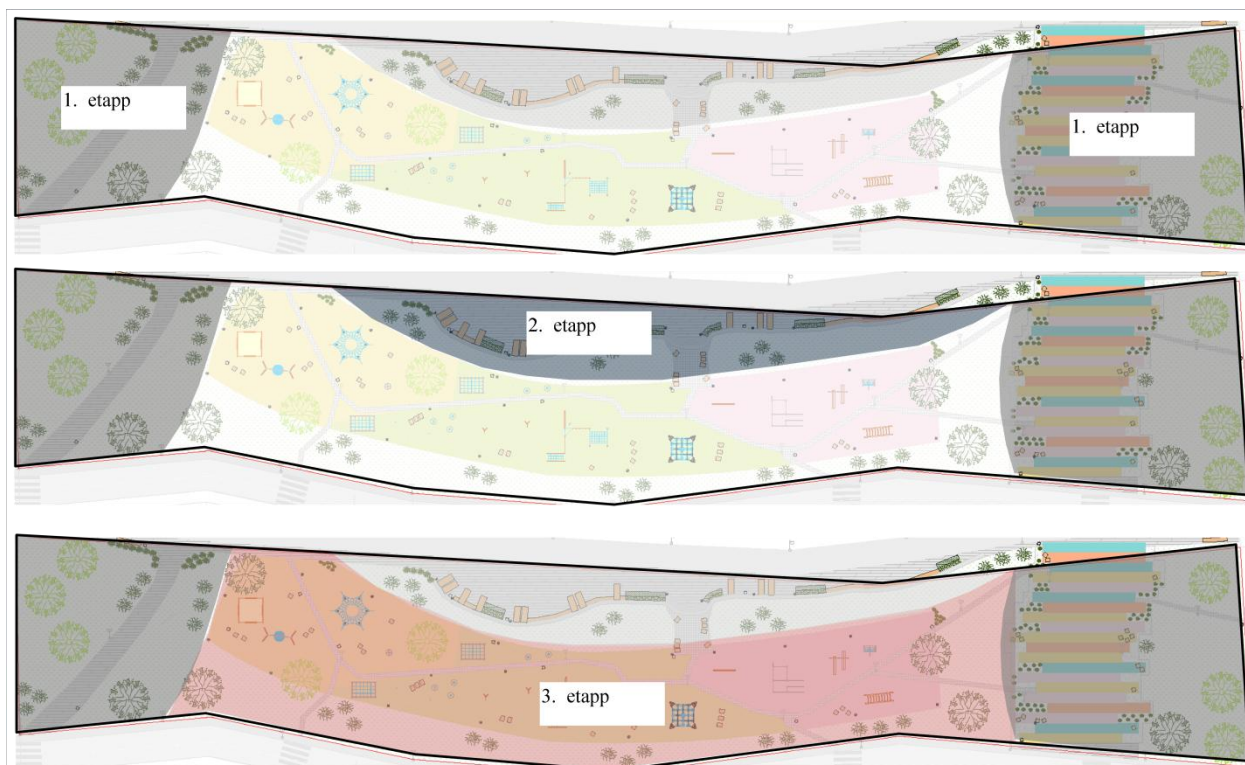
Allikas: Lappset 2015; Kompan 2015; TipTipTap OÜ 2015.

Tabel 4. Katendid

Aluskattmaterjal (TipTipTap)	Toote nimetus “Kummimatt”	 Allikas: http://www.tiptiptap.ee
Suurus	Vastavalt eritellimusele	
Teekattmaterjal (Kivipartner)	Toote nimi “Täringukivi”	 Allikas: http://www.kivipartner.ee/Graniidist_taringukivid
Suurus	100/100/100 (mm)	
Värvus	Helehall	
Teekattmaterjal (Kiili Betoon)	Toote nimi “Betonplaat erimõõdus”	 Allikas: http://www.kiilibeton.ee/tabel/1.htm
Suurus	Vastavalt eritellimusele	

Allikas: TipTipTap OÜ 2015; KiviPartner 2015; Kiili Betoon 2015.

Lisa 7. Etapiviisilise rajamise võimalus

Allikas: autori koostatud

Lisa 8. Esitlusmaterjal

PÄRNU LINNAS JÕE VASAKKALDA AVALIKU RUUMI RIKASTAMINE PEATUSPAIKADEGA

TÖÖ EESMÄRK ON ANALÜÜSIDA PÄRNU LINNAS JÕE VASAKU KALDA AVALIKU RUUMI OLUKORDA JA PERSPEKTIIVE NING KOOSTADA VÄIKSEMALE ALALE MAASTIKUARHITEKTUURNE VÄLISRUUMI LAHENDUS.

Teema aktuaalsus

Töoga uuritakse Pärnu vasakkalda jõe piirkonna olemist ja perspektiive arenemiseks hinnatud puhke- ja vaba aja veetmise kohaks. Analüüsis Eesti suuremate jõgedega linnasid tuleb esile probleem, milleks on kallasradade mitmekülgse püüdumise. Puudu on aladest, mis on suunatud aja veetmisele jõe ääres ja pakuvad kallasrajale lisaväärtust.

Teema käsitlus

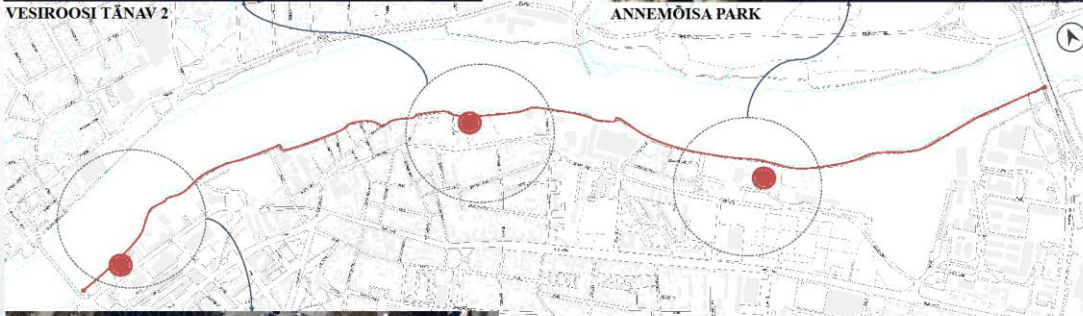
Käesoleva töö teoreetiline uurimus keskendub peatuspaikade vajalikkuse ja võimalike funktsioonide uurimisele. Iga rada, mis on mõeldud jalutamiseks vajab ka peatuskohti. Peatuskohtade sagedus sõltub raja pikkusest ja iseloomust. Peatusalade funktsioonid võivad olla väga erinevad, kuid arvestama peab naabruskonna kultuurilist ja vanuselist olukorda ja vajadusi.

VESIROOSI TÄNAV 2

ANNEMÕISA PARK

KESKLINNA SILLA HALJASALA

Projektala olukord ja probleem

Perspektiivseid peatus- ja puhkealad on Pärnu jõe vasaku kaldal kallasraja ääres kolm. Vaid Kesklinna silla haljasala on korraldatud koos kallasraja rekonstrueerimisega ja linlaste poolt kasutatav. Kahe silla vahelisel alal on 4 km pikkune rada, mille äärde on paigaldatud valgustus, jalgratahoidjad, prügikastid ja pingid. Püüdnud tegevused kasutajatele, kes soovivad pikemalt jõe ääres avalikus ruumis aega veeta. Samuti ei ole lisavõimalusi treenimiseks tervisesportlastel, kes kasutavad rada kõige aktiivsemalt.

Ülesanne

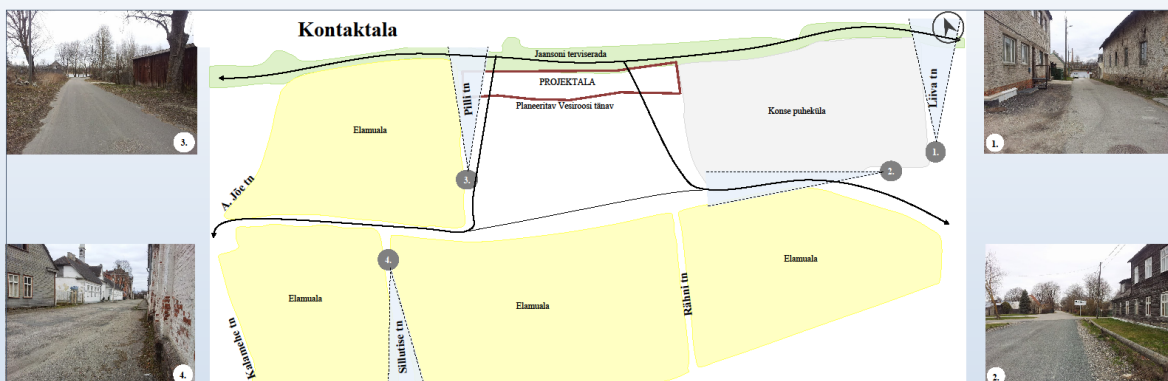
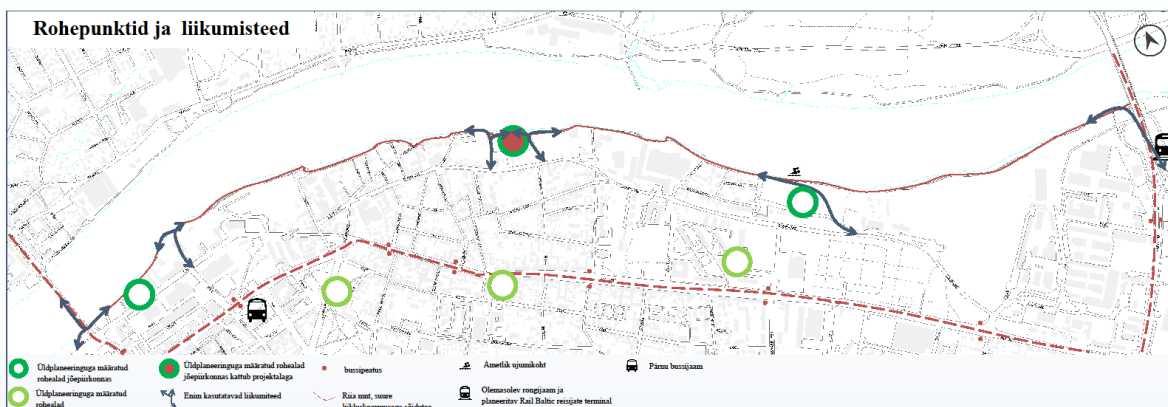
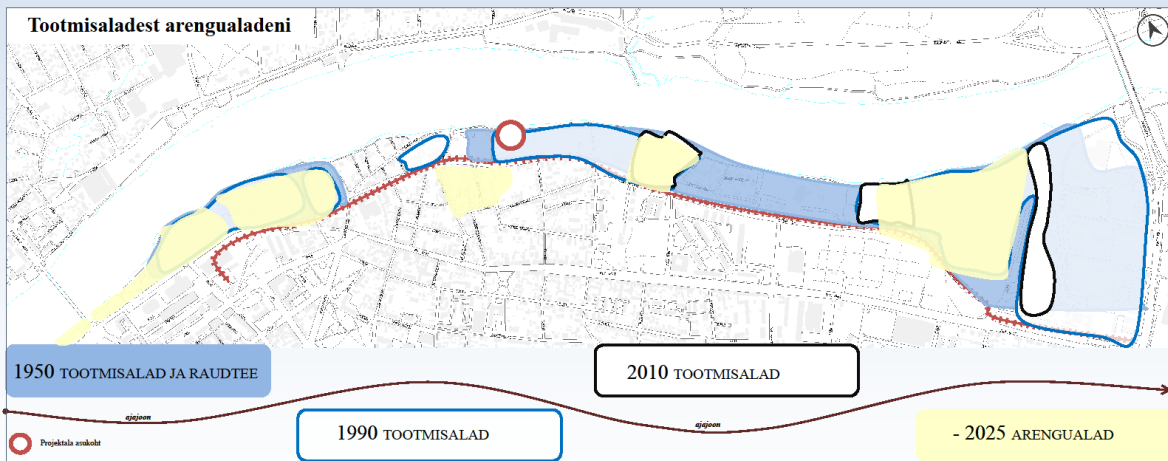
Käesoleva tööga koostatakse lahendus, mis loob olemasoleva kallasrajaga tihete terviku ja rikastab sealseid ajaveetmise võimalusi. Lahendus on suunatud nii rajas kasutajatele kui ka piirkonnas elavatele inimestele.

Autor: Teele Vänto
Maastikuarhitektuur

Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž

Juhendaja: Kristiina Kupper
Tallinn 2015

VASAKKALDA RUUMILINE ANALÜÜS

Autor: Teele Vänto
Maastikuarhitektuur

Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž

Juhendaja: Kristiina Kupper
Tallinn 2015

PROJEKTALA KIRJELDUS JA ANALÜÜS

Hetkeolukord

Hetkeolukorra kirjeldus

Pespektiivse avaliku pargiala asukohaks on Vesiroosi tänav 2 krunn, mille suurus on 3753 m² ja see on 100 % üldkasutatav maa. Hetkel see ala aktiivses kasutuses ei ole, kuna on korrastamata ja kaetud kohati tihedalt isetekeliste puittaimedega. Vääruslikku haljastust on alal vähe. Näha on sissekäidud radasid, mida inimesed kasutavad jõeäärde ja sealt ära minemiseks. Alal tervikuna on palju võimalusi kui see korrastada.

Lahenduse koostamisel tuleb arvestada, et suurem osa aastast puhub tuul edelast. Ouline muutus lähikonnas on see, et ümbritsevatele kruntidele kehtestatud detailplaneering, näeb ette korterelamulasisi.

Kliima

Pärm tihedus: ☀️ Pakkumise liikumise ohtlikkus

Väljavõte Pilli, Liiva, Suur-Jõe ja Pärnu jõe vahelise ala detailplaneeringust

JÕEÄÄRNE ROHEKORIDOR
 AVAIK PARGIALA
 VESIROOSI TÄNAV
 KORTERELAMUTE ALA

Eesti suuremate jõgedega linnade kallasrajaäärsed tegevused

Pirita jõgi

Pärnu jõgi

Emajõgi

Narva jõgi

Mänguala
 Ramajalgadega väik
 Veetrossid
 Populaarse kalapüügi kohad
 Looduslik ala
 Tervisepostiteid
 Istumiseala/ puhkamine
 Kohvik

Autor: Teele Vänto
 Maastikuarhitektuur

Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž

Juhendaja: Kristiina Kupper
 Tallinn 2015

KONTSEPTSIOON

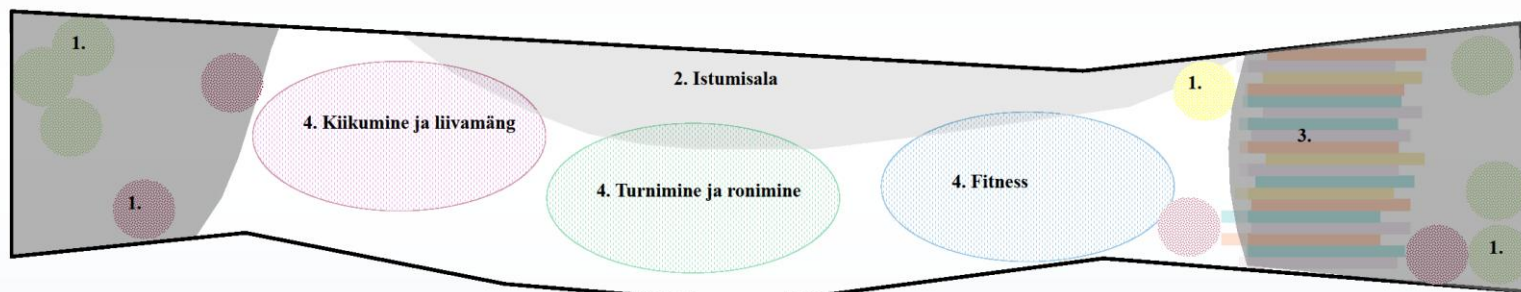
“LIIKUMINE ON MÄNG”

1. TAIMMATERJAL

2. ISTUMISALA

3. VÄRVIDE KASUTUS VÄLIRUUMIS

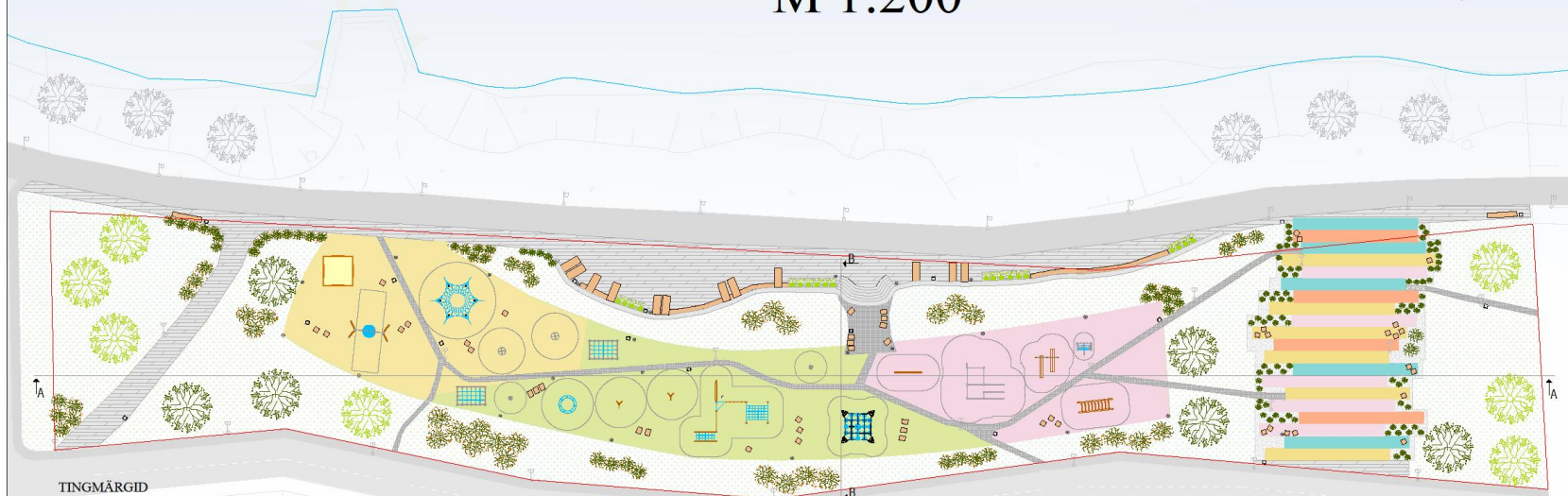
4. LIIKUMISALA

Autor: Teele Vänto
Maastikuarhitektuur

Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž

Juhendaja: Kristiina Kupper
Tallinn 2015

ASENDIPLAAN M 1:200

TINGMÄRGID

prõhkeleht	projektantide karmkattkõige	betoonkaadrit	projektantide marmal	projektantide kilek	projektantide kile karmkattkõige	karmkattkõige väikeste mürtsude vanaus 3-6	karmkattkõige hõbe mürtsude vanaus 7-12	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	demonteeritav karmkattkõige
projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige
projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige
projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige
projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige	projektantide karmkattkõige

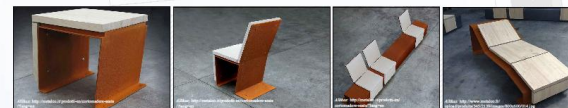
KATENDID

VALGUSTID

ISTUMISPIINGID

TAIMMATERJAL

Autor: Teele Vänto
Maastikuarhitektuur

Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž

Juhendaja: Kristiina Kupper
Tallinn 2015

LAHENDUSE KIRJELDUS

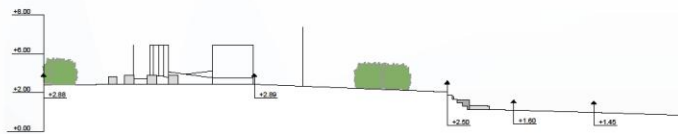
Kasutatud tegevuselemendid

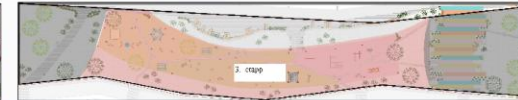
Vaade A-A M 1:200

Lõige B-B M 1:100

Etapiviisilise rajamise võimalus

Autor: Teele Vänto
Maastikuarhitektuur

Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž

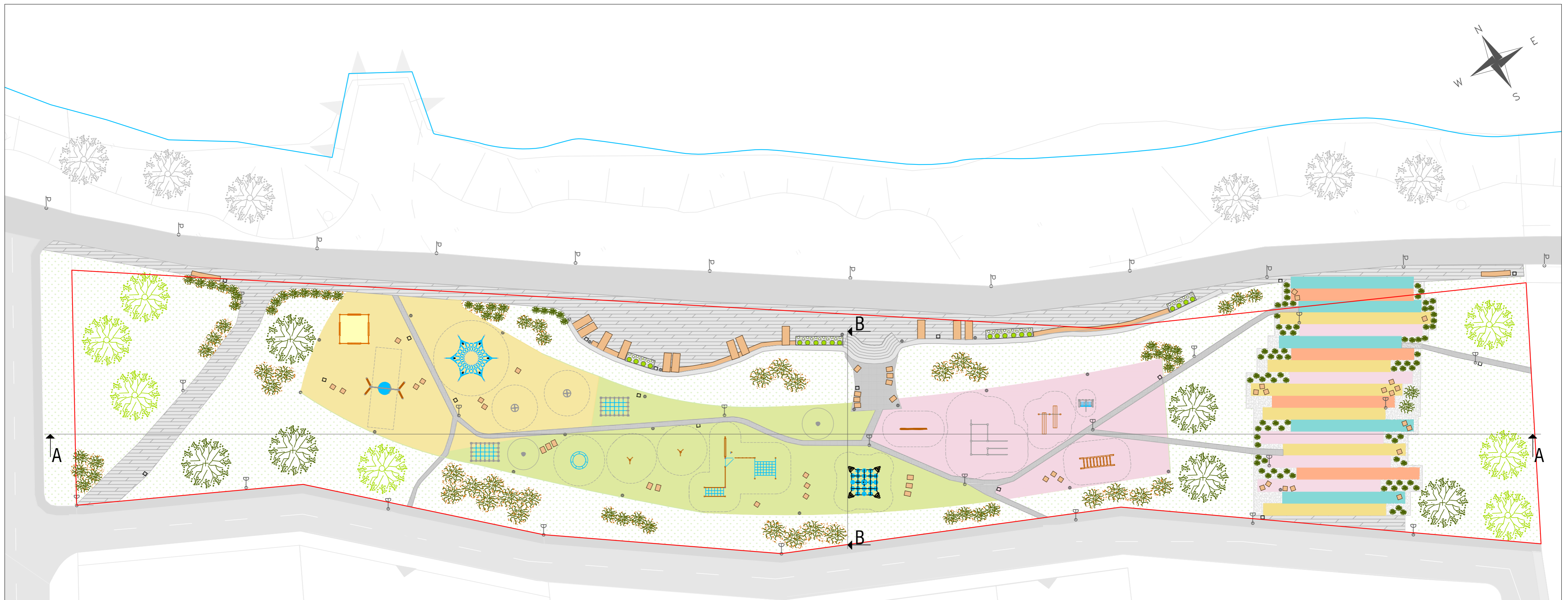
Juhendaja: Kristiina Kupper
Tallinn 2015

GRAAFILINE MATERJAL

Joonis 1. Asendiplaan

Joonis 2. Haljastusplaan

Joonis 3. Vaade A-A; Lõige B-B

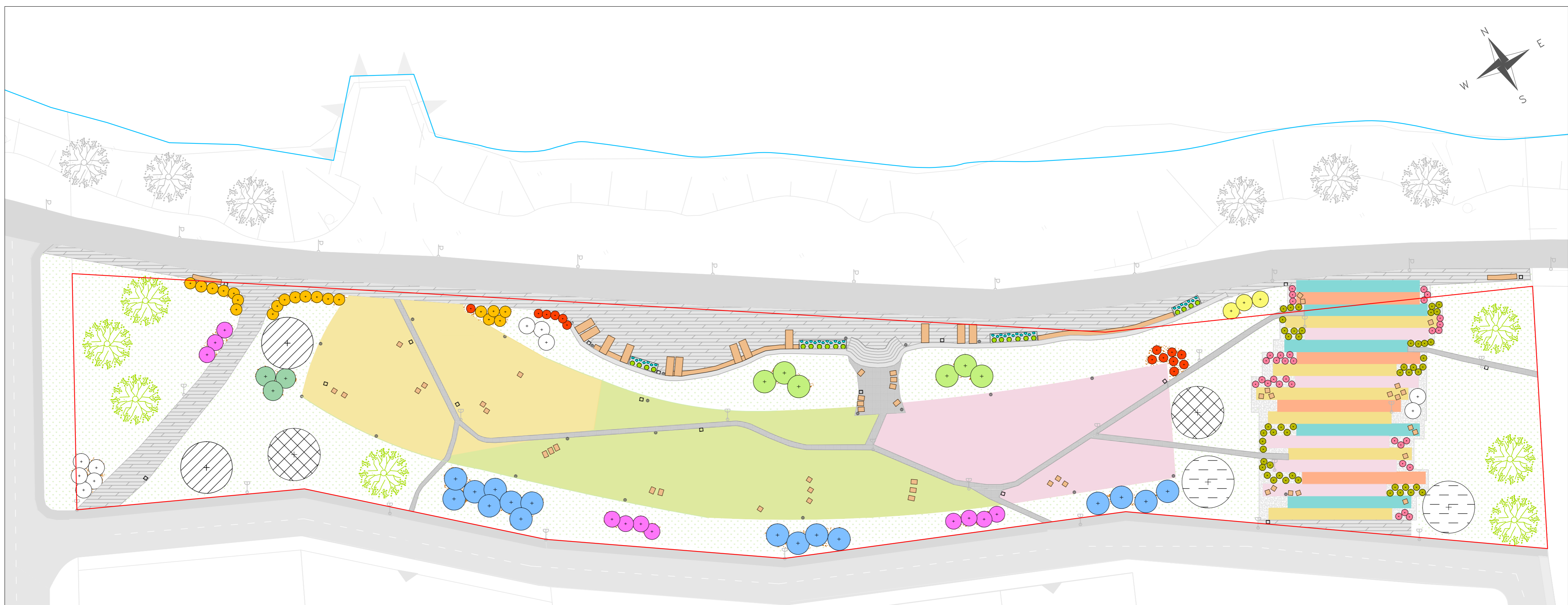
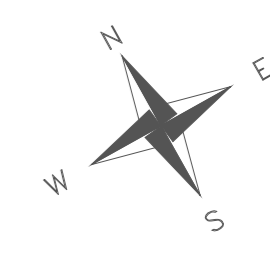
Väikevormide nimekiri

INVENTAR	Kogus	vt Lisa 6	VALGUSTID	Kogus	vt Lisa 6	Toode	Kogus	vt Lisa 6	Toode	Kogus	vt Lisa 6
lamamistool sari "Cortomadere"	12	tabel 2 nr. 1	tänavavalgusti "Branch"	20	tabel 2 nr. 7	liivakast "Sandbox"	1	tabel 3 nr. 1	üksik ronimispuu "Goblin's climbing"	3	tabel 3 nr. 7
üksikpink sari "Cortomadere"	16	tabel 2 nr. 2	madal postvalgusti sari "Das"	25	tabel 2 nr. 8	tasakaaluelement "Spider"	1	tabel 3 nr. 3	tasakaalusild	1	tabel 3 nr. 14
väike pink sari "Cortomadere"	33	tabel 2 nr. 3	TEGEVUSELEMENDID			kiik "Bird's nest swing"	1	tabel 3 nr. 2	treeningvaheng "Fitness rope wall"	16	tabel 3 nr. 11
lamamisvõrk	2	tabel 2 nr. 6	tasakaalurada	1	tabel 3 nr. 6	kõhulihaste treeningvahend	1	tabel 3 nr. 13	karusell "Supernova"	1	tabel 3 nr. 9
prügikast "Vandal 75"	17	tabel 2 nr. 5	treeningvahendid "Street workout"	1	tabel 3 nr. 12	tasakaalupink "Balancing"	2	tabel 3 nr. 8	karusell "Spica 3"	2	tabel 3 nr. 10

Tingmärgid

	projektaalapiir		kummikattega väikelaste mänguala vanuses 3-6		projekteeritav lehtpöõsas		olemasolev valgusti tänavapost		liivakast "Sandbox"		tasakaalupink "Balancing"
	projekteeritav kummikattega betoonplaatidest tee		kummikattega laste mänguala vanuses 7-12		projekteeritav tõstetud istutusala		projekteeritav valgusti tänavapost "Branch"		lamamisvõrk		üksik ronimispuu "Goblin's climbing"
	projekteeritav muruala		kummikattega fitnessala		üksikpink		projekteeritav postvalgusti seeriast "Das"		tasakaaluelement "Spider"		tasakaalusild
	projekteeritav killuala		tegevuselementide turvatsioonid		üksikpink "Kuubik"		prügikast "Vandal 75"		tasakaaluelement "Surfy"		treeningvahend "Fitness rope wall"
	projekteeritav tee betoonplaatidega		projekteeritav lehtpuu		lamamistool		tasakaalurada		tasakaaluelement "Surfy"		karusell "Supernova"
	projekteeritav tee täringukiviga		olemasolev lehtpuu		istepingirida		karusell "Carousel"		kiik "Bird's nest swing"		karusell "Spica 3"
					projekteeritav mulšiala		treeningvahendid "Street workout"		kõhulihaste treeningvahend		

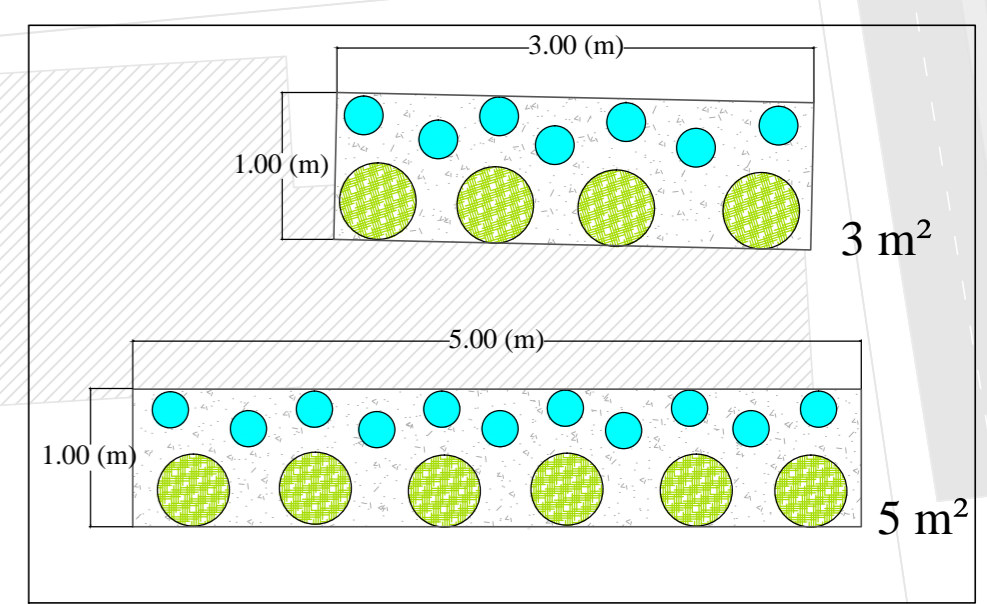
	TTÜ TALLINNA KOLLEDŽ	Bakalaureusetöö	Leht / Lehti: 1/3
Koostaja:	Teele Vänto	02.06.2015	Möötkava: 1:300
Juhendaja:	Kristiina Kupper	02.06.2015	
Maastikuarhitektuur		Pärnu linn, Vesiroosi tn 2	

Taimmaterjali nimekiri

LEHTPUUD				PÜSIKUD			
Nimetus	Sort	Kogus	vt Lisa 6	Nimetus	Sort	Kogus	vt Lisa 6
harilik pihlakas (Sorbus aucuparia)	"Dodong"	2 tk	tabel 1 nr. 1	jaapani enelas (Spiraea japonica)	"Goldflame"	32 tk	tabel 1 nr. 11
valge pihlakas (Sorbus aria)	"Magnifica"	2 tk	tabel 1 nr. 2	jaapani enelas (Spiraea japonica)	"Albiflora"	38 tk	tabel 1 nr. 12
harilik vaher (Acer platanoides)	"Crimson King"	2 tk	tabel 1 nr. 3	jaapani enelas (Spiraea japonica)	"Macrophylla"	14 tk	tabel 1 nr. 13
LEHTPÕÕSAD				KÕRRELISED			
punapaju (Salix purpurea)	"Nana"	3 tk	tabel 1 nr. 4	hiina siidpööris (Miscanthus sinensis)	"Ferner Osten"	20 tk	tabel 1 nr. 14

Tõstetud istutusala

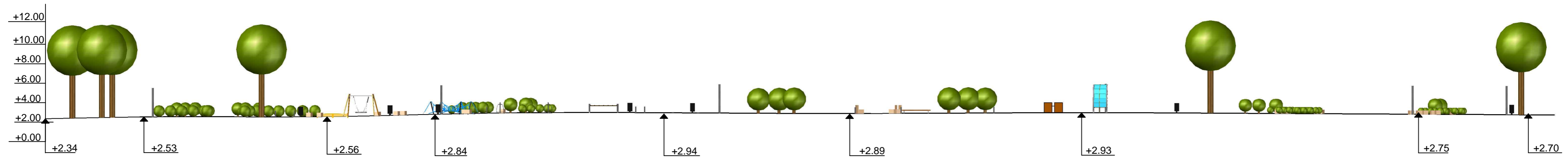

Tingmärgid

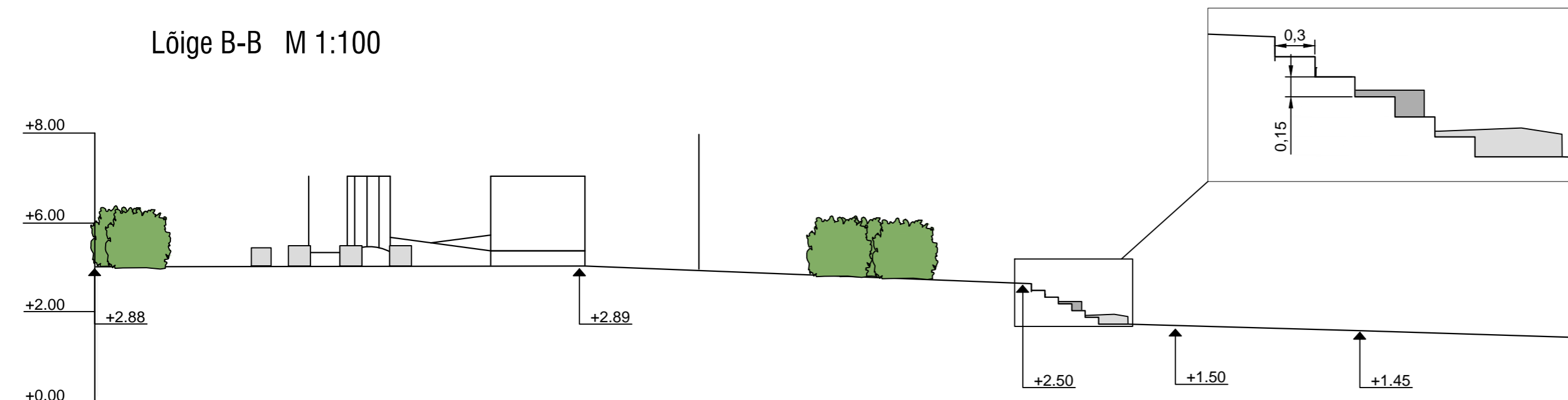
projektalapiir	kummikattega väikelaste mänguala vanuses 3-6	prügikast "Vandal 75"	olemasolev lehtpuu	lodjap-pöisenelas	pargiroos
projekteeritav kummikattega betoonplaatidest tee	kummikattega laste mänguala vanuses 7-12	üksikpink	PROJEKTEERITAV HALJASTUS	siberi kontpuu	jaapani enelas "Goldflame"
projekteeritav muruala	kummikattega fitnessala	üksikpink "Kuubik"	harilik pihlakas	väikeseoeline sirel	jaapani enelas "Albiflora"
projekteeritav killuala	olemasolev valgusti tänavapost	lamamistool	valge pihlakas	jaapani enelas "Macrophylla"	hiina siidpööris
projekteeritav betoonplaat	projekteeritav valgusti tänavapost "Branch"	istepingirida	harilik vaher	vörd-forsüütia	harilik kitseenelas
projekteeritav betoonplaat	projekteeritav postvalgusti seeriast "Das"	projekteeritav multsiala	punapaju		

TTÜ TALLINNA KOLLEDŽ		Bakalaureusetöö	Leht / Lehti: 2/3
Koostaja: Teete Vänto	02.06.2015	Haljastusplaan	Möötkava: 1:300
Juhendaja: Kristiina Kupper	02.06.2015		
Maastikuarhitektuur		Pärnu linn, Vesiroosi tn 2	

Vaade A-A M 1:300

Lõige B-B M 1:100

 TTÜ TALLINNA KOLLEDŽ		Bakalaureusetöö	Leht / Lehti: 3/3
Koostaja: Teele Vänto	02.06.2015	Vaade A-A; Lõige B-B	Möötkava: joonisel
Juhendaja: Kristiina Kupper	02.06.2015		
Maastikuarhitektuur		Pärnu linn, Vesiroosi tn 2	

SUMMARY

ENRICHING RESTING PLACES ON THE LEFT BANK OF THE RIVER IN PÄRNU CITY (IN EXMPLE OF VESIROOSI STREET 2)

Teele Vänto

Language: Estonian
Pages: 52
References: 33

Figures: -
Tables: 4
Appendixes: 8

The purpose of this thesis is to analyze situation and perspectives of the left bank of the river in Pärnu city and to put together landscape architectural solution for smaller area. This research examines the importance and possibilities to develop into valued resting and leisure time spending place, of the left bank of Pärnu river in the city area. When analyzing the biggest cities with rivers, in Estonia, then it seems that the biggest problem is the lack of diversity in riverside paths. There is not enough areas, which would be meant for spending free time near the river and which also would add value to riverside paths. The theoretical part of this thesis concentrates on the need of resting places and is studying their possible functions. Every path, that is meant for walking, also needs resting places. Their frequency depends on the length of the path and its characteristics. The functions of the resting places may be very different, but the needs of the neighborhood and it's culture should be considered. There are three perspective resting places on the left side of the river Pärnu. Only Downtown bridge green area and riverside path has been build up again and is being used by citizens. There is 4 km long lighted path between two bridges, with bike carriers, recycle bins and benches. But there is not enough to do for people who would like to spend more time near the river.

In this thesis the possible activities near the river in four biggest cities with rivers in Estonia, which are Tallinn, Pärnu, Tartu and Narva has been brought out. In every city, there are sitting places with benches and more natural environment. In Tallinn, Tartu and Pärnu, there are different opportunities for amateur athletes and only in Tallinn and Narva, there are also playgrounds. Because of the playgrounds these two cities have arisen more positively and their city environment seems to be more lively and diverse.

To understand the situation of the Pärnu riverside area and the reason why it's not so developed as the rest of the city, we have to go back to history. Starting from 1950's, there has been mostly manufactural buildings on the riverside area and because of that most of the area has had limited access. Also railway cut the area off from other parts of the city. For now, the manufactures have moved from the area and it has left big empty areas in the city space. When looking the detailed plan of the Pärnu city, we can see that these areas are meant to be developing lots and it means it will change the city.

In this thesis, the Vesiroosi street 2 lot has been chosen to be project area. It's size is 3753 square meters and it is 100% public area. At this moment, this area is not actively in use, because its hasn't been mowed and in some parts it's covered with underwood. There is also not much valuable greenery. We can see paths, that has been made by people and what they use to get near to river. There are also green corridor and housing area in this specific place. The detailed plan of this has for example apartment areas.

The concept of the solution of this area has been chosen to be „Moving is a Game“. It is guided by playful environment, what has been made of greenery and colorful road, which cover material would be rubber-coated concrete slabs. Making a colorful road was inspired by the Pärnu beach-park playground, where there are also used a lot of colors. The purpose of using this motive is a wish to bring recurrence into the city environment and to give people a signal that brighter colors mean that they are near the water and it is possible to spend some leisure time.

In this project, the area has been divided into sitting area, area for different activities and area for moving. Sitting area would be on the riverside and it gives a chance to enjoy the view to the river and observe the people walking down the path. The area for different activities would locate in the middle of the lot and there would be a rubber covered playground. It is divided into three zones where are different attractions according to their functions and the age of users. There are also combined different play and fitness instruments on the playground. The greenery is guided by the colors of the plants on different seasons. The color of the flowers and the leaves on different time is also very important.

One solution would be to build up this area step by step. In the first step the paths would be made on the side of the lot. It would make better access to lot and these paths are already used by citizens. In the second step the sitting area would be made and this would commit the lot more

with the riverside area. Third step would be the activity area with playground and finished greenery. Then the area would be complete.

This thesis concentrates on making a solution what would integrate the lot and the riverside and enriches leisure time spending possibilities. It is orientated for the users of this path and also for the people who live nearby.

Deklareerin, et käesolev lõputöö, mis on minu iseseisva töö tulemus, on esitatud Tallinna Tehnikaülikooli diplomi taotlemiseks ning selle alusel ei ole varem taotletud akadeemilist kraadi ega diplomit.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjanduslikest allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Autor:
(Teele Vänto, 2. juuni 2015)

Üliõpilaskood:

Töö vastab kehtivatele nõuetele.

Juhendaja:
(Kristiina Kupper, 2. juuni 2015)

Kaitsmisele lubatud: ”.....”2015

TTÜ TK kaitsmiskomisjoni esimees:

.....
(nimi, allkiri)